

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 85

Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 52

9 aprilie 2009

Numărul informării

Cuprins

Pagina

II Comunicări

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚII ȘI ORGANE ALE UNIUNII EUROPENE

Comisie

2009/C 85/01	Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale	1
2009/C 85/02	Non-opoziție la o concentrare notificată (Cazul COMP/M.5263 – Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antin Infrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing) ⁽¹⁾	23

RO

IV Informări

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE ȘI ORGANELE UNIUNII EUROPENE

Comisie

2009/C 85/03	Rata de schimb a monedei euro	24
2009/C 85/04	Nota Comisiei privind data aplicării protocoalelor privind regulile de origine în materie de cumul diagonal între Comunitate, Algeria, Egipt, Insulele Feroe, Islanda, Iordania, Liban, Maroc, Norvegia, Elveția (inclusiv Liechtenstein), Siria, Tunisia, Turcia și Cisiordania și Fâșia Gaza	25

V Anunțuri

PROCEDURI ADMINISTRATIVE

Comisie

2009/C 85/05	Apel pentru propuneri în cadrul programului de lucru pentru granturi și contracte în domeniul transporturilor și energiei [Decizia Comisiei C(2008) 2014]	27
--------------	---	----

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII COMERCIALE COMUNE

Comisie

2009/C 85/06	Aviz de inițiere de deschidere a unei reexaminări intermediare parțiale a măsurilor antidumping aplicabile importurilor de mese de călcat originare din Ucraina	28
--------------	---	----

II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚII ȘI ORGANE ALE UNIUNII EUROPENE

COMISIE

Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale

(2009/C 85/01)

1. INTRODUCERE

1. În 2005, Comisia a adoptat o foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat, Planul de acțiune privind ajutoarele de stat ⁽¹⁾ („PAAS”), pentru a îmbunătăți eficacitatea, transparența, credibilitatea și previzibilitatea regimului ajutoarelor de stat în temeiul Tratatului CE. În conformitate cu principiul „ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate”, obiectivul central al PAAS este de a încuraja statele membre să reducă ajutoarele totale, redirecționând totodată resursele pentru ajutoarele de stat către obiective orizontale de interes comun. În acest context, Comisia și-a reafirmat angajamentul de a adopta o poziție severă față de ajutoarele ilegale și incompatibile. PAAS a evidențiat necesitatea unei aplicări și monitorizări mai bine orientate a ajutoarelor de stat acordate de statele membre și a subliniat faptul că litigiile între particulari în fața instanțelor naționale ar putea contribui la atingerea acestui obiectiv prin asigurarea unei discipline sporite în domeniul ajutoarelor de stat ⁽²⁾.
2. Înainte de adoptarea PAAS, Comisia analizase deja rolul instanțelor naționale în Comunicarea privind cooperarea dintre instanțele naționale și Comisie în domeniul ajutoarelor de stat, publicată în 1995 ⁽³⁾ (denumită în continuare „comunicarea din 1995 privind cooperarea”). Comunicarea din 1995 privind cooperarea a introdus mecanisme de cooperare și schimb de informații între Comisie și instanțele naționale.
3. În 2006 Comisia a comandat un studiu referitor la aplicarea normelor privind ajutorul de stat la nivel național ⁽⁴⁾ („studiul privind aplicarea”). Acest studiu a urmărit să ofere o analiză detaliată a aplicării normelor privind ajutoarele de stat în diferite state membre prin intermediul acțiunilor introduse de particulari. Concluzia la care s-a ajuns în cadrul studiului privind aplicarea a fost aceea că, în perioada 1999-2006, numărul litigiilor privind ajutoarele de stat a crescut în mod semnificativ la nivelul statelor membre ⁽⁵⁾.
4. Cu toate acestea, studiul privind aplicarea a evidențiat, de asemenea, că numeroase proceduri judiciare de la nivelul statelor membre nu au urmărit reducerea efectului anticoncurențial al măsurilor de ajutor de stat subiacente. Acest lucru s-a datorat faptului că aproape două treimi din hotărârile analizate se refereau la acțiuni înaintate de contribuabili care solicitau exonerarea de la impunerea presupus discriminatorie a unei sarcini (fiscale) ⁽⁶⁾ și la acțiuni înaintate de beneficiari pentru a contesta

⁽¹⁾ Planul de acțiune privind ajutoarele de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat în perioada 2005-2009, COM(2005) 107 final.

⁽²⁾ PAAS, punctele 55 și 56.

⁽³⁾ JO C 312, 23.11.1995, p. 8.

⁽⁴⁾ Disponibil la http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm Studiul a vizat doar UE-15.

⁽⁵⁾ O creștere totală de la 116 cauze la 357 cauze.

⁽⁶⁾ 51 % din totalul hotărârilor.

recuperarea unor ajutoare de stat incompatibile ⁽⁷⁾. Numărul de acțiuni în justiție introduse în vederea respectării normelor privind ajutoarele de stat a fost relativ redus: acțiunile în despăgubiri ale concurenților împotriva unei autorități a unui stat membru și măsurile de recuperare și/sau de suspendare în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE au reprezentat doar 19 % din hotărârile analizate, în timp ce acțiunile concurenților îndreptate direct împotriva beneficiarilor au reprezentat doar 6 % din hotărâri.

5. În ciuda faptului că, astfel cum s-a subliniat în studiul privind aplicarea, acțiunile introduse de particulari în fața instanțelor naționale în au jucat, până în prezent, doar un rol relativ limitat în domeniul aplicării ajutoarelor de stat, Comisia consideră că aceste acțiuni pot fi extrem de benefice pentru politica privind ajutoarele de stat. Procedurile desfășurate în fața instanțelor naționale acordă terților posibilitatea de a aborda și soluționa în mod direct, la nivel național, numeroase probleme legate de ajutoarele de stat. În plus, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene („CJCE”), instanțele naționale pot oferi reclamanților căi de atac extrem de eficiente în cazul încălcării normelor privind ajutoarele de stat. Acest fapt poate contribui la o mai puternică disciplină de ansamblu în ceea ce privește ajutoarele de stat.
6. Prin urmare, scopul principal al prezentei comunicări este de a informa instanțele naționale și terții cu privire la căile de atac disponibile în cazul unei încălcări a normelor privind ajutoarele de stat și de a le oferi orientări cu privire la aplicarea practică a acestor norme. În plus, Comisia urmărește să-și dezvolte cooperarea cu instanțele naționale prin introducerea unor instrumente mai practice de sprijinire a judecătorilor naționali în activitatea lor cotidiană.
7. Prezenta comunicare înlocuiește Comunicarea din 1995 privind cooperarea și nu aduce atingere niciunei interpretări realizate de către instanțele comunitare cu privire la dispozițiile aplicabile ale tratatului sau ale legislației secundare. Pe site-ul web al Comisiei vor fi puse la dispoziție informații suplimentare destinate instanțelor naționale.

2. ROLUL INSTANȚELOR NAȚIONALE ÎN APLICAREA NORMELOR PRIVIND AJUTOARELE DE STAT

2.1. Aspecte generale

2.1.1. Identificarea ajutoarelor de stat

8. Prima problemă cu care se confruntă instanțele naționale și potențialii reclamanți la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE este dacă măsura în cauză constituie într-adevăr un ajutor de stat în sensul tratatului.
9. Articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE reglementează „ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.
10. CJCE a declarat în mod explicit, ca și Comisia, că instanțele naționale au competența de a interpreta noțiunea de ajutor de stat ⁽⁸⁾.
11. Noțiunea de ajutoare de stat nu se limitează la subvenții ⁽⁹⁾. Printre altele, aceasta mai cuprinde și facilitățile fiscale și investițiile realizate din fonduri publice în condiții în care un investitor privat

⁽⁷⁾ 12 % din totalul hotărârilor.

⁽⁸⁾ Cauza 78/76, *Steinike & Weinlig*, Rec. 1977, p. 595, punctul 14; cauza C-39/94, *SFEI și alții*, Rec. 1996, p. I-3547, punctul 49; cauza C-354/90 *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des produits Alimentaires și alții/Franța*, Rec. 1991, p. I-5505, punctul 10 și cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, Rec. 2006, p. I-9957, punctul 39.

⁽⁹⁾ Cauza C-308/01, *GIL Insurance și alții*, Rec. 2004, p. I-4777, punctul 69; cauza C-387/92, *Banco Exterior de España/Ayuntamiento de Valencia*, Rec. 1994, p. I-877, punctul 13; cauza C-295/97, *Piaggio*, Rec. 1999, p. I-3735, punctul 34, cauza C-39/94, *SFEI*, citată anterior la nota de subsol 8, punctul 58; cauza C-237/04, *Enirisorse*, Rec. 2006, p. I-2843, punctul 42 și cauza C-66/02, *Italia/Comisia*, Rec. 2005, p. I-10901, punctul 77.

ar fi refuzat să participe⁽¹⁰⁾. Nu are importanță dacă ajutorul este acordat de către stat în mod direct sau de către organisme publice sau entități private create sau desemnate de acesta pentru a gestiona respectivul ajutor⁽¹¹⁾. În schimb, pentru ca un ajutor public să fie considerat ajutor de stat, și nu o măsură generală căreia nu i se aplică articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE, ajutorul trebuie să favorizeze anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri („selectivitate”) ⁽¹²⁾. În plus, ajutorul trebuie să denatureze sau să prezinte un risc de denaturare a concurenței și trebuie să aibă un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre ⁽¹³⁾.

12. Jurisprudența instanțelor comunitare⁽¹⁴⁾ și deciziile luate de Comisie au abordat în mod frecvent problema clasificării anumitor măsuri drept ajutor de stat. În plus, Comisia a emis orientări detaliate cu privire la o serie de aspecte complexe, precum aplicarea principiului investitorului privat⁽¹⁵⁾ și a principiului creditorului privat⁽¹⁶⁾, condițiile în care garanțiile de stat trebuie considerate ajutor de stat⁽¹⁷⁾, regimul vânzărilor de terenuri publice⁽¹⁸⁾, privatizările și alte intervenții publice similare⁽¹⁹⁾, ajutoarele acordate sub nivelurile *de minimis*⁽²⁰⁾, asigurarea creditelor de export⁽²¹⁾, impozitarea directă a activităților economice⁽²²⁾, investițiile de capital de risc⁽²³⁾ și ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare⁽²⁴⁾. Jurisprudența și orientările și practica decizională ale Comisiei pot oferi instanțelor naționale și potențialilor reclamanți un sprijin considerabil cu privire la ajutorul de stat.
13. În cazul în care există îndoieli cu privire la calificarea unui ajutor de stat, instanțele naționale pot solicita un aviz al Comisiei în temeiul secțiunii 3 din prezenta Comunicare. Aceasta

⁽¹⁰⁾ A se vedea concluziile avocatului general Jacobs în cauzele conexe C-278/92, C-279/92 și C-280/92, *Spania/Comisia*, Rec. 1994, p. I-4103, punctul 28: „se acordă un ajutor de stat ori de câte ori un stat membru pune la dispoziția unei întreprinderi fonduri care, în condiții normale, nu ar fi fost acordate de un investitor privat care ar aplica criteriile comerciale obișnuite și nu ar lua în considerare alte aspecte de natură socială, politică sau filantropică”.

⁽¹¹⁾ Cauza 290/83, *Comisia/Franța*, Rec. 1985, p. 439, punctul 14 și cauza C-482/99, *Franța/Comisia*, Rec. 2002, p. I-4397, punctele 36-42.

⁽¹²⁾ O analiză clară a acestei distincții se găsește în concluziile avocatului general Darmon în cauzele conexe C-72/91 și C-73/91, *Sloman Neptun/Bodo Ziesemer*, Rec. 1993, p. I-887.

⁽¹³⁾ A se vedea, printre altele, cauzele conexe C-393/04 și C-41/05, *Air Liquide Industries Belgium*, Rec. 2006, p. I-5293, punctele 33-36; cauza C-222/04, *Cassa di Risparmio di Firenze și alții*, Rec. 2006, p. I-289, punctele 139-141; și cauza C-310/99, *Italia/Comisia*, Rec. 2002, p. I-2289, punctele 84-86.

⁽¹⁴⁾ Un exemplu relevant este oferit de hotărârea CJCE în cazul *Altmark*, cauza C-280/00, *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, Rec. 2003, p. I-7747.

⁽¹⁵⁾ În ceea ce privește testul investitorului privat, în general, a se vedea cauza C-142/87, *Belgia/Comisia (Tubemeuse)*, Rec. 1990 I-959; cauza C-305/89, *Italia/Comisia (Alfa Romeo)*, Rec. 1991, p. I-1603 punctele 19 și 20. Pentru o motivare detaliată, a se vedea cauzele conexe T-228/99 și T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia*, Rec. 2003, p. II-435, punctul 245 și următoarele. A se vedea, de asemenea, *Bulletin EC 9-1984*, reprodus în „Dreptul concurenței în Comunitățile Europene”, volumul IIA, Comunicarea Comisiei: aplicarea articolelor 92 și 93 din Tratatul CEE și a articolului 5 din Directiva 80/723/CEE a Comisiei în cazul întreprinderilor publice din industria prelucrătoare, (JO C 307, 13.11.1993, p. 3). În ceea ce privește aplicarea acestui principiu cazurilor de finanțare a aeroporturilor, a se vedea Orientările comunitare privind finanțarea aeroporturilor și ajutorul la înființare pentru companiile aeriene cu plecare de pe aeroporturi regionale (JO C 312, 9.12.2005, p. 1, punctele 42 - 52).

⁽¹⁶⁾ Cauza C-342/96, *Spania/Comisia*, Rec. 1999, p. I-2459, punctul 34 și cauza C-256/97, *DM Transport*, Rec. 1999, p. I-3913, punctul 25.

⁽¹⁷⁾ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 10).

⁽¹⁸⁾ Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice (JO C 209, 10.7.1997, p. 3).

⁽¹⁹⁾ Al XXIII-lea Raport privind politica în domeniul concurenței, punctele 401-402 și cauza C-278/92, *Spania/Comisia*, Rec. 1994, p. I-4103.

⁽²⁰⁾ Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor *de minimis* (JO L 379, 28.12.2006, p. 5), Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei din 24 iulie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului *de minimis* în sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004 (JO L 193, 25.7.2007, p. 6) și Regulamentul (CE) nr. 1535/2007 al Comisiei din 20 decembrie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor *de minimis* în sectorul producției de produse agricole (JO L 337, 21.12.2007, p. 35).

⁽²¹⁾ Comunicarea Comisiei adresată statelor membre în temeiul articolului 93 alineatul (1) din Tratatul CE privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în cazul asigurării creditelor de export pe termen scurt (JO C 281, 17.9.1997, p. 4), modificată ultima dată prin Comunicarea Comisiei adresată statelor membre de modificare a comunicării în temeiul articolului 93 alineatul (1) din Tratatul CE privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în cazul asigurării creditelor de export pe termen scurt (JO C 325, 22.12.2005, p. 22).

⁽²²⁾ Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul măsurilor referitoare la impozitarea directă a activităților economice (JO C 384, 10.12.1998, p. 3).

⁽²³⁾ Orientări comunitare privind ajutorul de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii (JO C 194, 18.8.2006, p. 2).

⁽²⁴⁾ Cadru comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (JO C 323, 30.12.2006, p. 1).

nu aduce atingere posibilității sau obligației instanței naționale de a sesiza CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 234 din Tratatul CE.

2.1.2. Obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate

14. În conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, statele membre nu pot pune în aplicare măsuri de ajutor de stat fără aprobarea prealabilă a Comisiei („obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate”):

„Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu dispozițiile articolului 87, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul 2. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.” ⁽²⁵⁾

15. Cu toate acestea, există o serie de situații în care un ajutor de stat poate fi pus în aplicare în mod legal fără aprobarea Comisiei:

(a) Atunci când măsura în cauză este prevăzută de un regulament de exceptare pe categorii adoptat în virtutea Regulamentului (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale ⁽²⁶⁾ („regulamentul de abilitare”). În cazul în care o măsură îndeplinește toate cerințele prevăzute de un regulament de exceptare pe categorii, statul membru este exonerat de obligația de notificare a măsurii de ajutor planificate, iar obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate nu se aplică. În temeiul regulamentului de abilitare, Comisia a adoptat inițial o serie de regulamente de exceptare pe categorii ⁽²⁷⁾, între timp, o parte a acestora fiind înlocuite de Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat; ⁽²⁸⁾

(b) În mod similar, ajutoarele existente ⁽²⁹⁾ nu fac obiectul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Acestea includ, printre altele, ajutorul acordat în cadrul unei scheme de ajutor care a existat înaintea aderării statului membru la Uniunea Europeană sau în cadrul unei scheme care a fost aprobată anterior de către Comisie ⁽³⁰⁾.

⁽²⁵⁾ Obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este reiterată la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, 27.3.1999, p. 1) („regulamentul de procedură”). În ceea ce privește momentul exact al acordării ajutorului, a se vedea considerentul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de minimis (JO L 379, 28.12.2006, p. 5).

⁽²⁶⁾ JO L 142, 14.5.1998, p. 1.

⁽²⁷⁾ Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele pentru formare (JO L 10, 13.1.2001, p. 20); Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoare de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii (JO L 10, 13.1.2001, p. 33); Regulamentul (CE) nr. 2204/2002 al Comisiei din 12 decembrie 2002 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în raport cu ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă (JO L 337, 13.12.2002, p. 3); și Regulamentul (CE) nr. 1628/2006 al Comisiei din 24 octombrie 2006 de aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor naționale pentru investițiile regionale (JO L 302, 1.11.2006, p. 29). Regulamentele de exceptare pe categorii pentru IMM-uri, formare și ocuparea forței de muncă au fost preluate până la 30 iunie 2008 prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006 al Comisiei din 20 decembrie 2006 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2204/2002, (CE) nr. 70/2001 și (CE) nr. 68/2001 în ceea ce privește perioada de valabilitate (JO L 368, 23.12.2006, p. 85). Regulamente specifice de exceptare pe categorii se aplică în sectoarele pescuitului și agriculturii. A se vedea Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei din 22 iulie 2008 privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești (JO L 201, 30.7.2008, p. 16) și Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001 (JO L 358, 16.12.2006, p. 3).

⁽²⁸⁾ JO L 214, 9.8.2008, p. 3. Regulamentul general de exceptare pe categorii a intrat în vigoare la 29 august 2008. Dispozițiile care reglementează tranziția spre noul regim sunt prevăzute la articolul 44.

⁽²⁹⁾ A se vedea articolul 1 punctul (b) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, 27.3.1999, p. 1) („regulamentul de procedură”).

⁽³⁰⁾ Aceasta nu se aplică în cazul în care schema însăși prevede cerința notificării individuale pentru anumite categorii de ajutor. În ceea ce privește noțiunea de ajutor existent, a se vedea, de asemenea, cauza C-44/93, *Namur-Les assurances du crédit/Office national du ducroire et l'État belge*, Rec. 1994, p. I-3829, punctele 28-34.

16. Procedurile judiciare naționale în domeniul ajutoarelor de stat pot uneori avea ca obiect aplicabilitatea unui regulament de exceptare pe categorii sau a unei scheme de ajutor existente sau aprobate, sau a ambelor. Atunci când se contestă aplicabilitatea unui asemenea regulament sau unei asemenea scheme, instanța națională poate evalua numai îndeplinirea tuturor condițiilor din regulamentul respectiv sau din respectiva schemă. Instanța națională nu poate evalua compatibilitatea unei măsuri de ajutor în situația în care aceste condiții nu sunt îndeplinite, deoarece această evaluare rămâne responsabilitatea exclusivă a Comisiei ⁽³¹⁾.
17. În cazul în care trebuie să stabilească dacă măsura face obiectul unei scheme de ajutor aprobate, instanța națională poate verifica numai îndeplinirea tuturor condițiilor din decizia de aprobare. Atunci când aspectele invocate la nivel național privesc valabilitatea unei decizii a Comisiei, instanța națională nu are nici o competență să constate nulitatea actelor comunitare ⁽³²⁾. Atunci când apare problema nulității acestora, instanța națională poate sau, în anumite cazuri, trebuie să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare ⁽³³⁾. În conformitate cu principiul certitudinii juridice, astfel cum este interpretat de CJCE, nici posibilitatea de a contesta valabilitatea deciziei subiacente a Comisiei printr-o hotărâre preliminară nu mai este disponibilă atunci când reclamantul ar fi putut introduce o acțiune, fără îndoială, îndreptată împotriva deciziei Comisiei, în fața instanțelor comunitare în temeiul articolului 230 din Tratatul CE, însă nu a acționat în acest sens ⁽³⁴⁾.
18. Instanța națională poate solicita Comisiei un avis în temeiul secțiunii 3 din prezenta Comunicare în cazul în care are îndoieli cu privire la aplicabilitatea unui regulament de exceptare pe categorii sau a unei scheme de ajutor existente sau aprobate.

2.1.3. Rolul Comisiei și al instanțelor naționale

19. CJCE a confirmat în mod repetat că atât instanțele naționale, cât și Comisia, joacă roluri esențiale, dar distincte, în contextul aplicării normelor privind ajutoarele de stat ⁽³⁵⁾.
20. Rolul principal al Comisiei este de a examina compatibilitatea cu piața comună a măsurilor de ajutor propuse, pe baza criteriilor prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3) din Tratatul CE. Această evaluare a compatibilității rămâne responsabilitatea exclusivă a Comisiei, fiind supusă controlului jurisdicțional al instanțelor comunitare. În conformitate cu jurisprudența consacrată a CJCE, instanțele naționale nu au competența de a declara o măsură de ajutor de stat ca fiind compatibilă cu articolul 87 alineatele (2) sau (3) din Tratatul CE ⁽³⁶⁾.
21. Rolul instanței naționale depinde de măsura de ajutor în cauză și faptul dacă acea măsură a fost notificată în mod corespunzător și aprobată de către Comisie:
- (a) Instanțele naționale sunt adesea solicitate să intervină în cazurile în care o autoritate a unui stat membru ⁽³⁷⁾ a acordat ajutor fără respectarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Această situație apare fie deoarece ajutorul nu a fost notificat, fie pentru că autoritatea l-a pus în aplicare înainte de a obține aprobarea Comisiei. Rolul instanțelor naționale în asemenea cazuri este de a proteja drepturile persoanelor afectate de punerea în aplicare ilegală a ajutorului ⁽³⁸⁾;

⁽³¹⁾ A se vedea punctul 20.

⁽³²⁾ A se vedea cauza C-119/05, *Lucchini*, Repertoriu 2007, p. I-6199, punctul 53.

⁽³³⁾ Cauza T-330/94, *Salt Union/Comisia*, Rec. 1996, p. II-1475, punctul 39.

⁽³⁴⁾ Cauza C-188/92, *TWD Textilwerke Deggendorf/Germania*, Rec. 1994, p. I-833, punctele 17, 25 și 26; a se vedea, de asemenea, cauzele conexate C-346/03 și C-529/03, *Atzeni și alții*, Rec. 2006, p. I-1875, punctul 31 și cauza C-232/05, *Comisia/Franța*, („Scott”), Rec. 2006, p. I-10071, punctul 59.

⁽³⁵⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 37; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, *Van Calster și Cleeren*, Rec. 2003, p. I-12249, punctul 74; și cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 41.

⁽³⁶⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, Repertoriu 2008, p. I-469, punctul 38; cauza C-17/91, *Lornoy și alții/Statul Belgian*, Rec. 1992, p. I-6523, punctul 30; și cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 14.

⁽³⁷⁾ Printre acestea se numără autoritățile de la nivel național, regional și local.

⁽³⁸⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctele 38 și 44; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, *Van Calster și Cleeren*, citate la nota de subsol 35, punctul 75; și cauza C-295/97, *Piaggio*, citată la nota de subsol 9, punctul 31.

- (b) De asemenea, instanțele naționale joacă un rol important în aplicarea deciziilor de recuperare adoptate în temeiul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽³⁹⁾ („regulamentul de procedură”), atunci când evaluarea Comisiei concluzionează că ajutorul acordat în mod ilegal este incompatibil cu piața comună și obligă statul membru în cauză să recupereze ajutorul incompatibil de la beneficiar. Implicarea instanțelor naționale în asemenea cazuri rezultă, de obicei, ca urmare a acțiunilor introduse de beneficiari în vederea analizării legalității cererii de rambursare emise de autoritățile naționale. Cu toate acestea, în funcție de normele de procedură din dreptul intern, este posibilă introducerea și a altor tipuri de acțiuni în justiție (de exemplu, acțiuni introduse de autoritățile unui stat membru împotriva beneficiarului în vederea executării integrale a unei decizii de recuperare a Comisiei).
22. Atunci când protejează interesele particularilor, instanțele naționale trebuie să ia pe deplin în considerare eficiența și efectul direct ⁽⁴⁰⁾ al articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE și interesele Comunității ⁽⁴¹⁾.
23. Rolul instanțelor naționale în astfel de situații este detaliat în secțiunile 2.2 și 2.3.

2.2. Rolul instanțelor naționale în aplicarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE – ajutoare de stat ilegale

24. În mod similar articolelor 81 și 82 din Tratatul CE, obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE creează pentru părțile vizate (de exemplu, pentru concurenții beneficiarului) drepturi individuale care au un efect direct. Aceste părți vizate își pot exercita drepturile prin introducerea unei acțiuni în fața instanțelor naționale competente, împotriva statului membru care a acordat ajutorul. Astfel, instrumentarea acestor acțiuni și, în consecință, protejarea drepturilor concurenților, în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE constituie unul dintre cele mai importante roluri ale instanțelor naționale în domeniul ajutoarelor de stat.
25. Rolul esențial jucat de instanțele naționale în acest context rezultă, de asemenea, din faptul că propriile competențe ale Comisiei în ceea ce privește protecția concurenților și a altor terți împotriva ajutoarelor ilegale sunt limitate. În special, după cum a precizat CJCE în hotărârile „Boussac” ⁽⁴²⁾ și „Tubemeuse” ⁽⁴³⁾, Comisia nu poate adopta o decizie finală prin care dispune recuperarea numai ca urmare a faptului că ajutorul nu a fost notificat în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Prin urmare, Comisia trebuie să realizeze o evaluare completă a compatibilității, indiferent dacă obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate a fost respectată sau nu ⁽⁴⁴⁾. Această evaluare poate fi îndelungată, iar competențele Comisiei de a emite ordine de recuperare preliminară sunt supuse unor cerințe legale foarte stricte ⁽⁴⁵⁾.
26. În consecință, acțiunile în fața instanțelor naționale oferă concurenților și altor terți afectați de ajutoarele de stat ilegale o importantă cale de atac. Printre măsurile reparatorii pe care le pot dispune instanțele naționale se numără:

⁽³⁹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

⁽⁴⁰⁾ Cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctele 11 și 12; și cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctele 39 și 40.

⁽⁴¹⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 48.

⁽⁴²⁾ Cauza C-301/87, *Franța/Comisia*, („Boussac”), Rec. 1990, p. I-307.

⁽⁴³⁾ Cauza C-142/87, *Belgia/Comisia*, („Tubemeuse”), Rec. 1990, p. I-959.

⁽⁴⁴⁾ Cauza C-301/87, *Franța/Comisia*, („Boussac”), citată la nota de subsol 42, punctele 17-23; cauza C-142/87, *Belgia/Comisia*, („Tubemeuse”), citată la nota de subsol 43, punctele 15-19; cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 14 și cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctul 38.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea articolul 11 alineatul (2) din regulamentul de procedură, care prevede că nu trebuie să existe îndoieli cu privire la caracterul de ajutor al măsurii în cauză, că intervenția trebuie să fie urgentă și că trebuie să existe un risc serios de prejudiciere semnificativă și ireparabilă a unui concurent.

- (a) împiedicarea plății ajutoarelor ilegale;
- (b) recuperarea ajutoarelor ilegale (indiferent de compatibilitate);
- (c) recuperarea dobânzilor corespunzătoare unei perioade de ilegalitate;
- (d) despăgubiri pentru concurenți și alți terți; și
- (e) măsuri provizorii împotriva ajutoarelor ilegale.

27. Fiecare dintre aceste măsuri reparatorii este detaliată în secțiunile 2.2.1-2.2.6 din prezenta Comunicare.

2.2.1. Împiedicarea plății ajutoarelor ilegale

28. Instanțele naționale sunt obligate să protejeze drepturile justițiabililor afectate de încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să impună toate consecințele juridice corespunzătoare, în conformitate cu dreptul intern, atunci când are loc o încălcare a articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽⁴⁶⁾. Cu toate acestea, obligațiile instanțelor naționale nu sunt limitate la ajutoare ilegale deja plătite. Acestea se extind și la cazurile în care urmează a fi efectuată o plată ilegală. Ca parte a atribuțiilor care le sunt conferite în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale trebuie să protejeze drepturile justițiabililor împotriva unei posibile încălcări a acestor drepturi ⁽⁴⁷⁾. Prin urmare, atunci când urmează să se plătească un ajutor ilegal, instanța națională este obligată să împiedice efectuarea acestei plăți.
29. Obligația instanțelor naționale de a împiedica plata unui ajutor ilegal poate apărea într-o varietate de situații procedurale, în funcție de diferitele tipuri de acțiuni disponibile în temeiul dreptului intern. Foarte des, reclamantul va contesta valabilitatea măsurii naționale de acordare a ajutorului de stat ilegal. În asemenea cazuri, împiedicarea plății ilegale va fi, de obicei, consecința logică a constatării ilegalității măsurii de acordare a ajutorului, ca urmare a încălcării articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE de către statul membru ⁽⁴⁸⁾.

2.2.2. Recuperarea ajutoarelor ilegale

30. În cazul în care ajutorul este acordat în mod ilegal, instanța națională trebuie să impună toate consecințele juridice ale acestei ilegalități în temeiul dreptului intern. Prin urmare, instanța națională trebuie, în principiu, să dispună recuperarea integrală de la beneficiar a ajutorului de stat ilegal ⁽⁴⁹⁾. Hotărârea privind recuperarea integrală a ajutorului de stat ilegal este legată de obligația generală ce revine instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale ale reclamantului (de exemplu, concurentul), în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Astfel, obligația de recuperare care incumbă instanțelor naționale este independentă de compatibilitatea măsurii de ajutor cu articolul 87 alineatele (2) sau (3) din Tratatul CE.

⁽⁴⁶⁾ Cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 12; cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 40; cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 47 și cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 367, punctul 41.

⁽⁴⁷⁾ A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 38.

⁽⁴⁸⁾ Cu privire la invaliditatea actului de acordare în cazurile în care statul membru a încălcat articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, a se vedea cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8 punctul 12; a se vedea, cu titlu de exemplu, de asemenea, Tribunalul Federal german („Bundesgerichtshof”), hotărârea din 4 aprilie 2003, V ZR 314/02, VIZ 2003, 340, și hotărârea din 20 ianuarie 2004, XI ZR 53/03, NVwZ 2004, 636.

⁽⁴⁹⁾ Cauza C-71/04, *Xunta de Galicia*, Rec. 2005, p. I-7419, punctul 49; cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctele 40 și 68; și cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 12.

31. Deoarece instanțele naționale trebuie să dispună recuperarea integrală a ajutoarelor ilegale, indiferent de compatibilitatea acestora, recuperarea poate fi mai rapidă în cadrul unei acțiuni în fața unei instanțe naționale decât în cazul unei plângeri adresate Comisiei. Într-adevăr, spre deosebire de Comisie⁽⁵⁰⁾, instanța națională poate și trebuie să se limiteze la a stabili dacă măsura constituie ajutor de stat și dacă obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este incidentă în situația dată.
32. Cu toate acestea, obligația de a dispune recuperare din sarcina instanțelor naționale nu este absolută. În conformitate cu jurisprudența „SFEI”⁽⁵¹⁾, pot exista circumstanțe excepționale în care nu ar fi indicată recuperare unui ajutor de stat ilegal. Standardul juridic care ar trebui aplicat în acest context ar trebui să fie similar celui aplicabil în temeiul articolelor 14 și 15 din regulamentul de procedură⁽⁵²⁾. Cu alte cuvinte, circumstanțele care nu ar împiedica un ordin de recuperare al Comisiei nu pot justifica abținerea unei instanțe naționale de la a dispune recuperarea integrală în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Standardul pe care îl aplică instanțele comunitare în această privință este foarte strict⁽⁵³⁾. În special, CJCE a precizat în mod constant că, în principiu, beneficiarul unui ajutor acordat în mod ilegal nu poate invoca principiul așteptărilor legitime împotriva unui ordin de recuperare al Comisiei⁽⁵⁴⁾. Aceasta se datorează faptului că un operator economic diligent ar fi putut verifica dacă ajutorul pe care l-a primit a fost notificat sau nu⁽⁵⁵⁾.
33. Astfel, pentru a justifica faptul că instanța națională nu dispune recuperarea în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, trebuie ca un fapt specific și concret să fi generat așteptări legitime din partea beneficiarului⁽⁵⁶⁾. Acesta poate fi cazul, în special, atunci când Comisia însăși a oferit asigurări precise că măsura în cauză nu constituie ajutor de stat sau că nu face obiectul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate⁽⁵⁷⁾.
34. În cadrul hotărârii „CELF”⁽⁵⁸⁾, CJCE a clarificat faptul că obligația instanței naționale de a dispune recuperarea integrală a ajutorului de stat ilegal încetează în cazul în care, până la data la care instanța națională pronunță hotărârea, Comisia a decis deja că ajutorul este compatibil cu piața comună. Deoarece scopul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este de a se asigura că nu pot fi puse în aplicare decât ajutoare compatibile, acest scop nu mai poate fi contrazis atunci când Comisia a confirmat deja compatibilitatea⁽⁵⁹⁾. Prin urmare, obligația instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE rămâne valabilă atunci când Comisia încă nu a adoptat o decizie, indiferent dacă se află sau nu în curs desfășurare o procedură a Comisiei⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁰⁾ Ceea ce necesită realizarea unei analize de compatibilitate înainte de a dispune recuperarea, a se vedea trimiterile citate la nota de subsol 44.

⁽⁵¹⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctele 70 și 71, făcând trimitere la concluziile avocatului general Jacobs în această cauză, punctele 73-75; a se vedea, de asemenea, cauza 223/85, *RSV/Comisia*, Rec. 1987, p. 4617, punctul 17, și cauza C-5/89, *Comisia/Germania*, Rec. 1990, p. I-3437, punctul 16.

⁽⁵²⁾ În ceea ce privește standardul aplicat în acest sens, a se vedea concluziile avocatului general Jacobs în cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 75.

⁽⁵³⁾ Articolul 14 prevede o exceptare de la obligația Comisiei de a solicita recuperarea numai atunci când o recuperare ar contraveni unui principiu general de drept comunitar. În conformitate cu cauza C-177/06, *Comisia/Spania*, Repertoriu 2007, p. I-7689, punctul 46, singurul caz în care un stat membru se poate abține de la punerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei este acela în care o asemenea recuperare ar fi imposibilă din punct de vedere obiectiv. De asemenea, a se vedea punctul 17 din Comunicarea din partea Comisiei - Pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a statelor membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil (JO C 272, 15.11.2007, p. 4).

⁽⁵⁴⁾ Cauza C-5/89, *Comisia/Germania*, citată la nota de subsol 51, punctul 14; cauza C-169/95, *Spania/Comisia*, Rec. 1997, p. I-135, punctul 51; și cauza C-148/04, *Unicredito Italiano*, Rec. 2005, p. I-11137, punctul 104.

⁽⁵⁵⁾ Cauza C-5/89, *Comisia/Germania*, citată la nota de subsol 51, punctul 14; cauza C-24/95, *Alcan Deutschland*, Rec. 1997, p. I-1591, punctul 25; și cauzele conexe C-346/03 și C-529/03, *Atzeni și alții*, citate la nota de subsol 34, punctul 64.

⁽⁵⁶⁾ A se vedea concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 73; și cauza 223/85, *RSV/Comisia*, citată la nota de subsol 51 de mai sus, punctul 17.

⁽⁵⁷⁾ Cauzele conexe C-182/03 și C-217/03 *Belgia și Forum 187 Comisia*, Rec. 2006, p. I-5479, punctul 147.

⁽⁵⁸⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 45, 46 și 55 și cauza C-384/07, *Wienstrom*, hotărârea din 11 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 28.

⁽⁵⁹⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctul 49.

⁽⁶⁰⁾ Hotărârea confirmă în mod explicit obligația de recuperare impusă de CJCE în jurisprudența sa anterioară, a se vedea cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36 punctul 41.

35. Deși ulterior adoptării de către Comisie a unei decizii pozitive instanța națională nu mai are obligația în temeiul *dreptului comunitar* de a dispune recuperarea integrală, CJCE recunoaște în mod explicit, de asemenea, că o obligație de recuperare poate exista în temeiul *dreptului intern* ⁽⁶¹⁾. Cu toate acestea, atunci când există o asemenea obligație de recuperare, aceasta nu aduce atingere dreptului statului membru de a repune ulterior în aplicare ajutorul.

36. După ce instanța națională decide că ajutorul ilegal a fost plătit cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, aceasta trebuie să cuantifice ajutorul pentru a stabili suma care trebuie recuperată. Jurisprudența instanțelor comunitare privind aplicarea articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE și practica decizională și orientările Comisiei ar trebui să sprijine instanța în această privință. În cazul în care determinarea valorii ajutorului prezintă dificultăți, instanța națională poate solicita sprijinul Comisiei, astfel cum se detaliază în secțiunea 3 din prezenta Comunicare.

2.2.3. Recuperarea dobânzii

37. Avantajul economic oferit de ajutoarele ilegale nu se limitează la valoarea nominală a acestora. Beneficiarul obține, de asemenea, un avantaj financiar care decurge din punerea în aplicare prematură a ajutorului. Acest lucru se datorează faptului că, dacă ajutorul ar fi fost notificat Comisiei, plata s-ar fi efectuat (dacă s-ar fi efectuat) mai târziu. Aceasta l-ar fi obligat pe beneficiar să împrumute fondurile corespunzătoare de pe piețele de capital, cu dobândă la ratele pieței.

38. Acest avantaj de timp necuvenit reprezintă motivul pentru care, în cazul în care Comisia dispune recuperarea, articolul 14 alineatul (2) din regulamentul de procedură nu impune doar recuperarea valorii nominale a ajutorului, ci și recuperarea dobânzii începând din ziua în care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până în ziua în care acesta este recuperat efectiv. Rata dobânzii care trebuie să se aplice în acest context este definită în Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽⁶²⁾ („regulamentul de punere în aplicare”).

39. În cadrul hotărârii „*CELF*”, CJCE a clarificat faptul că necesitatea de a recupera avantajul financiar care rezultă din punerea în aplicare prematură a ajutorului (denumit în continuare „dobândă corespunzătoare perioadei de nelegalitate”) face parte din obligația care le revine instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Aceasta deoarece punerea în aplicare prematură a ajutorului ilegal va avea ca efect cel puțin faptul că, în funcție de circumstanțe concurenții vor suferi mai devreme decât ar trebui, în termeni de concurență, efectele ajutorului. Prin urmare, beneficiarul a obținut un avantaj necuvenit ⁽⁶³⁾.

40. Obligația instanței naționale de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate poate apărea în două situații diferite:

(a) În mod normal, instanța națională trebuie să dispună recuperarea integrală a ajutorului ilegal în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În acest caz, atunci când se stabilește valoarea totală de recuperat, la valoarea ajutorului inițial trebuie adăugată dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate.

⁽⁶¹⁾ Cauza C-199/06, *CELF* și *Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55.

⁽⁶²⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1. În ceea ce privește metoda de stabilire a ratelor de referință și de scont, a se vedea Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.1.2008, p. 6) („comunicarea privind ratele de referință”).

⁽⁶³⁾ Cauza C-199/06, *CELF* și *Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 50-52 și 55.

- (b) Cu toate acestea, instanța națională trebuie să dispună recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate și în circumstanțe în care, în mod excepțional, nu există obligația de a dispune recuperarea integrală. Prin urmare, după cum s-a confirmat în „CELF”, obligația instanței naționale de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate continuă să existe chiar și ulterior adoptării unei decizii pozitive de către Comisie ⁽⁶⁴⁾. Acest fapt poate avea o importanță majoră pentru potențialii reclamânți, deoarece oferă o măsură reparatorie eficientă în cazurile în care Comisia a declarat deja ajutorul ca fiind compatibil cu piața comună.

41. Pentru respectarea obligației de recuperare pe care o au instanțele naționale cu privire la dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate, acestea trebuie să stabilească valoarea dobânzii care trebuie recuperată. În această privință se aplică următoarele principii:

- (a) punctul de plecare este valoarea nominală a ajutorului ⁽⁶⁵⁾;
- (b) la stabilirea ratei aplicabile a dobânzii și a metodei de calcul, instanțele naționale ar trebui să ia în considerare faptul că recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate de către o instanță națională servește aceluiași scop ca recuperarea dobânzii de către Comisie în temeiul articolului 14 din regulamentul de procedură. În plus, cererile de recuperare a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate sunt cereri de recuperare bazate în mod direct pe dreptul comunitar, în virtutea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽⁶⁶⁾. Prin urmare, acestor cereri li se aplică principiul echivalenței și cel al eficienței, descrise în secțiunea 2.4.1 din prezenta comunicare;
- (c) în vederea asigurării conformității cu articolul 14 din regulamentul de procedură și pentru a respecta cerința de eficiență, Comisia consideră că metoda de calculare a dobânzii utilizată de instanța națională nu poate fi mai puțin strictă decât cea prevăzută de regulamentul de punere în aplicare ⁽⁶⁷⁾. În consecință, dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate trebuie calculată pe o bază compusă, iar rata aplicabilă a dobânzii nu poate fi mai mică decât rata de referință ⁽⁶⁸⁾;
- (d) în plus, în opinia Comisiei, rezultă din principiul echivalenței că, atunci când calcularea ratei dobânzii în temeiul dreptului intern este mai strictă decât cea prevăzută de regulamentul de punere în aplicare, instanța națională va trebui, de asemenea, să aplice normele interne mai stricte și cererilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE;
- (e) data cu începere de la care se calculează dobânda va fi întotdeauna data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului. Data până la care se calculează dobânda depinde de situația din momentul în care se pronunță hotărârea de către instanța națională. În situația în care, așa cum s-a întâmplat în cazul „CELF”, Comisia a aprobat deja ajutorul, data finală este data adoptării deciziei Comisiei. Altfel, dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate se acumulează pentru întreaga perioadă de nelegalitate, până la data rambursării efective a ajutorului de către beneficiar. Astfel cum a fost confirmat în cauza „CELF”, dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate trebuie calculată și pentru perioada cuprinsă între adoptarea unei decizii afirmative de către Comisie și anularea ulterioară a acestei decizii de către instanțele comunitare ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁴⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 52 și 55.

⁽⁶⁵⁾ A se vedea punctul 36. Impozitele plătite în funcție de valoarea nominală a ajutorului pot fi deduse în vederea recuperării, a se vedea cauza T-459/93, *Siemens/Comisia*, Rec. 1995, p. II-1675, punctul 83.

⁽⁶⁶⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 52 și 55.

⁽⁶⁷⁾ A se vedea capitolul V din regulamentul de punere în aplicare.

⁽⁶⁸⁾ A se vedea nota de subsol 63.

⁽⁶⁹⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctul 69.

42. În cazul în care există îndoieli, instanța națională poate solicita sprijinul Comisiei, în conformitate cu secțiunea 3 din prezenta Comunicare.

2.2.4. Acțiuni în despăgubiri

43. În cadrul rolului pe care îl dețin în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale pot fi, de asemenea, chemate să admită cereri de despăgubiri pentru prejudiciile aduse concurenților beneficiarilor și altor terți de către ajutoarele de stat ilegale⁽⁷⁰⁾. Asemenea acțiuni în despăgubiri sunt îndreptate, de obicei, împotriva autorității de acordare a ajutorului de stat. Aceste acțiuni pot fi foarte importante pentru reclamant, deoarece, spre deosebire de acțiunile care urmăresc numai recuperarea ajutoarelor, o acțiune reușită în despăgubiri oferă reclamantului o compensație financiară directă pentru pierderea suferită.
44. CJCE a precizat în repetate rânduri faptul că terții afectați pot introduce acțiuni în despăgubiri și în temeiul *dreptului intern* ⁽⁷¹⁾. Aceste contestații depind, în mod evident, de normele de drept intern. Prin urmare, temeiurile juridice invocate de reclamanți în trecut variază semnificativ la nivelul Comunității.
45. Indiferent de posibilitatea de a solicita despăgubiri în temeiul dreptului intern, încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate are consecințe directe și obligatorii în temeiul *dreptului comunitar*. Acest lucru se datorează faptului că obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE este o normă de drept comunitar direct aplicabilă, care este obligatorie pentru autoritățile din toate statele membre ⁽⁷²⁾. Prin urmare, încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate poate conduce, în principiu, la acțiuni în despăgubiri întemeiate pe jurisprudența „*Francovich*” ⁽⁷³⁾ și „*Brasserie du Pêcheur*” ⁽⁷⁴⁾ a CJCE ⁽⁷⁵⁾. Această jurisprudență confirmă faptul că statele membre trebuie să compenseze prejudiciile aduse justițiabililor în urma încălcărilor dreptului comunitar pentru care este responsabil statul ⁽⁷⁶⁾. Această răspundere există atunci când: (i) norma juridică încălcată urmărește să confere drepturi particularilor; (ii) încălcarea este suficient de gravă; și (iii) există o legătură causală directă între încălcarea obligației statului membru și daunele suferite de părțile vătămate ⁽⁷⁷⁾.
46. Prima cerință (obligație de drept comunitar destinată protejării drepturilor particularilor) este îndeplinită în raport cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. CJCE nu numai că a confirmat în mod repetat existența drepturilor particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, dar a precizat și faptul că protejarea acestor drepturi revine instanțelor naționale ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁰⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55; cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 56; și cauza C-334/07 P, *Comisia/Freistaat Sachsen*, hotărârea din 11 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 54.

⁽⁷¹⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55; cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 56; și cauza C-39/94, *SFEI and Others*, citată la nota de subsol 8, punctul 75.

⁽⁷²⁾ Cauza 6/64, *Costa/E.N.E.L.*, Rec. 1964, p. 1141; cauza 120/73, *Lorenz GmbH/Bundesrepublik Deutschland și alții*, Rec. 1973, p. 1471, punctul 8; și cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 11.

⁽⁷³⁾ Cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, *Francovich și Bonifaci/Italia*, Rec. 1991, p. I-5357.

⁽⁷⁴⁾ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, *Brasserie du Pêcheur și Factortame*, Rec. 1996 I-1029.

⁽⁷⁵⁾ Faptul că încălcările normelor în materia ajutoarelor de stat poate angaja răspunderea directă a statelor în temeiul dreptului comunitar a fost confirmat în cauza C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo/Italia*, Rec. 2006, p. I-5177, punctul 41.

⁽⁷⁶⁾ Cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, *Francovich și Bonifaci/Italia*, citate la nota de subsol 73, punctele 31-37; și cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, *Brasserie du Pêcheur și Factortame*, citate la nota de subsol 74, punctul 31.

⁽⁷⁷⁾ A se vedea cauza C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo/Italia*, citată la nota de subsol 75, punctul 45.

⁽⁷⁸⁾ Cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctele 12-14; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, *Van Calster și Cleeren*, citate la nota de subsol 35, punctul 53; și cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctul 38.

47. Cerința existenței unei încălcări suficient de grave a dreptului comunitar este în general îndeplinită în ceea ce privește articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Atunci când stabilește dacă o încălcare a dreptului comunitar este suficient de gravă, CJCE pune accentul în special pe nivelul puterilor de apreciere de care au beneficiat autoritățile în cauză ⁽⁷⁹⁾. Atunci când autoritatea în cauză nu dispune de nici o marjă de apreciere, simpla încălcare a dreptului comunitar poate fi suficientă pentru a stabili existența unei încălcări suficient de grave ⁽⁸⁰⁾. Cu toate acestea, în privința articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, autoritățile din statele membre nu dispun de nici o marjă de apreciere care să le permită să nu notifice măsurile de ajutor de stat. În principiu, acestea au obligația absolută de a notifica toate măsurile de acest fel înainte de punerea lor în aplicare. Deși uneori CJCE ține seama de caracterul scuzabil al încălcării dreptului comunitar ⁽⁸¹⁾, în mod normal, în cazul acordării ajutoarelor de stat, autoritățile din statele membre nu pot susține că nu aveau cunoștință de existența obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Acest lucru este motivat de existența unei bogate jurisprudențe și a unui cuprinzător ansamblu de Orientări ale Comisiei privind aplicarea articolelor 87 alineatul (1) și 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În caz de îndoială, statele membre pot întotdeauna să notifice măsura Comisiei, din rațiuni de certitudine juridică ⁽⁸²⁾.
48. A treia cerință, ca încălcarea dreptului comunitar să fi produs un prejudiciu financiar efectiv și cert reclamantului, poate fi îndeplinită în diverse moduri.
49. Deseori, reclamantul arată că ajutorul se află în mod direct la originea unui beneficiu nerealizat. Atunci când analizează o asemenea susținere, instanța națională ar trebui să ia în considerare următoarele aspecte:
- (a) În temeiul cerințelor dreptului comunitar privind echivalența și eficiența ⁽⁸³⁾, normele naționale nu pot exclude răspunderea unui stat membru pentru beneficiul nerealizat ⁽⁸⁴⁾. În virtutea dreptului comunitar, prejudiciul poate exista indiferent dacă încălcarea a avut ca urmare pierderea de active de către reclamant sau împiedicarea acestuia de a-și consolida situația activelor. În cazul în care dreptul intern cuprinde o asemenea excludere, instanța națională ar trebui să nu aplice dispoziția în cauză în ceea ce privește acțiunile în despăgubiri în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.
 - (b) Determinarea valorii efective a beneficiului nerealizat este mai ușoară atunci când ajutorul ilegal i-a permis beneficiarului să-și adjudece un contract sau să profite de o anumită oportunitate comercială în defavoarea reclamantului. Instanța națională poate în acest caz să calculeze venitul pe care reclamantul l-ar fi putut genera în cadrul acestui contract. În cazurile în care contractul a fost deja executat de către beneficiar, instanța națională va ține seama, de asemenea, de profitul efectiv generat.
 - (c) În cazul în care ajutorul conduce numai la o pierdere generală de cotă de piață, evaluarea prejudiciului este mai complicată. O posibilă modalitate de abordare a unor astfel de cazuri ar putea fi compararea situației venitului efectiv al reclamantului (pe baza contului de profit și pierdere) cu situația ipotetică a venitului în cazul în care ajutorul ilegal nu ar fi fost acordat.
 - (d) Pot exista circumstanțe în care prejudiciile suferite de reclamant depășesc beneficiul nerealizat. O astfel de situație ar fi, de exemplu, aceea în care, drept consecință a ajutorului ilegal, reclamantul este forțat să-și înceteze activitatea (de exemplu, prin insolvabilitate).

⁽⁷⁹⁾ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, *Brasserie du Pêcheur și Factortame*, citate la nota de subsol 74, punctul 55.

⁽⁸⁰⁾ Cauza C-278/05, *Robins și alții*, Repertoriu 2007, p. I-1053, punctul 71; cauza C-424/97, *Haim*, Rec. 2000, p. I-5123, punctul 38 și cauza C-5/94, *Hedley Lomas*, Rec. 1996, p. I-2553, punctul 28.

⁽⁸¹⁾ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, *Brasserie du Pêcheur și Factortame*, citate la nota de subsol 74, punctul 56.

⁽⁸²⁾ Deși în general încălcările articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE trebuie să fie considerate suficient de grave, pot exista circumstanțe excepționale care împiedică introducerea unei acțiuni în despăgubiri. În asemenea circumstanțe, cerința unei încălcări suficient de grave poate să nu fie îndeplinită. A se vedea punctele 32 și 33.

⁽⁸³⁾ A se vedea secțiunea 2.4.1.

⁽⁸⁴⁾ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, *Brasserie du Pêcheur și Factortame*, citate la nota de subsol 74, punctele 87 și 90.

50. Posibilitatea de a solicita despăgubiri este, în principiu, independentă de orice investigație paralelă a Comisiei cu privire la aceeași măsură de ajutor. O asemenea investigație în curs de desfășurare nu eliberează instanța națională de obligația pe care o are de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁽⁸⁵⁾. Deoarece reclamantul poate demonstra că a suferit o pierdere din cauza punerii în aplicare premature a ajutorului și, mai concret, în urma avantajului de timp ilegal al beneficiarului, posibilitatea admiterii acțiunilor în despăgubiri nu este exclusă nici atunci când Comisia a aprobat deja ajutorul în momentul în care instanța națională pronunță o hotărâre⁽⁸⁶⁾.
51. Normele de procedură din dreptul intern permit uneori instanței naționale să recurgă la unele estimări rezonabile în scopul determinării valorii efective a despăgubirilor care trebuie acordate reclamantului. Acolo unde este cazul și cu condiția respectării principiului eficienței⁽⁸⁷⁾, utilizarea unor asemenea estimări ar fi posibilă și în cadrul acțiunilor în despăgubiri în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Acestea pot fi un instrument util pentru instanțele naționale care se confruntă cu dificultăți la calcularea despăgubirilor.
52. Cerințele juridice prealabile pentru acțiunile în despăgubiri întemeiate pe dreptului comunitar și problemele legate de calcularea despăgubirilor pot, de asemenea, face obiectul cererilor de asistență din partea Comisiei în temeiul secțiunii 3 din prezenta comunicare.

2.2.5. Acțiunile în despăgubiri împotriva beneficiarului

53. Potențialii reclamanți au dreptul să introducă acțiuni în despăgubiri împotriva autorității care acordă ajutorul. Cu toate acestea, pot exista situații în care reclamantul preferă să solicite despăgubiri direct de la beneficiar.
54. În hotărârea „SFEI”, CJCE a abordat în mod explicit problema posibilității introducerii unei acțiuni în despăgubiri direct împotriva beneficiarului, în temeiul dreptului comunitar. CJCE a ajuns la concluzia că, deoarece articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE nu impune obligații directe beneficiarului, *dreptul comunitar* nu oferă un temei suficient pentru asemenea acțiuni⁽⁸⁸⁾.
55. Totuși acest fapt nu aduce atingere în niciun fel posibilității admiterii unei acțiuni în despăgubiri îndreptate împotriva beneficiarului întemeiată pe normele de *drept material intern*. În acest context, CJCE s-a referit în mod special la posibilitatea potențialilor reclamanți de a-și întemeia cererile pe normele de drept intern care reglementează răspunderea extracontractuală⁽⁸⁹⁾.

2.2.6. Măsuri provizorii

56. Datoria instanțelor naționale de a trage concluziile juridice necesare din încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate nu este limitată la hotărârile definitive ale acestora. Ca parte a rolului avut de acestea în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale trebuie, de asemenea, să ia măsuri provizorii atunci când acestea sunt oportune pentru a proteja drepturile justițiabililor⁽⁹⁰⁾ și eficiența articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

⁽⁸⁵⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 44.

⁽⁸⁶⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55.

⁽⁸⁷⁾ A se vedea secțiunea 2.4.1.

⁽⁸⁸⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctele 72-74.

⁽⁸⁹⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 75. În situațiile care implică un conflict de legi, legea aplicabilă este determinată de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II), (JO L 199, 31.7.2007, p. 40).

⁽⁹⁰⁾ Cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 12; cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 52; și cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 46.

57. Competența instanțelor naționale de a adopta măsuri provizorii poate avea o importanță majoră pentru părțile interesate atunci când este necesar un remediu rapid. Datorită capacității de a acționa prompt împotriva ajutoarelor ilegale, apropierii și varietății măsurilor aflate la dispoziția acestora, instanțele naționale sunt cele mai în măsură să ia măsuri provizorii atunci când ajutorul ilegal a fost deja plătit sau urmează a fi plătit.
58. Cele mai simple cazuri sunt cele în care ajutorul ilegal încă nu a fost plătit, însă există riscul efectuării unor asemenea plăți pe durata procedurilor judiciare naționale. În asemenea cazuri, obligația de a împiedica încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽⁹¹⁾ impune instanței naționale să dispună măsuri provizorii, prin care să împiedice plata ilegală până la soluționarea fondului cauzei.
59. Atunci când plata ilegală a fost deja efectuată, rolul care le revine instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE presupune, de obicei, dispunerea recuperării integrale (inclusiv a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate). Datorită principiului eficienței ⁽⁹²⁾, în principiu, instanța națională nu poate amâna acest lucru prin întârzierea procedurilor în mod nejustificat. Asemenea întârzieri nu numai că ar aduce atingere drepturilor particularilor pe care le protejează articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, ci ar și spori în mod direct prejudiciul concurențial care decurge din ilegalitatea ajutorului.
60. Cu toate acestea, în pofida existenței acestei obligații cu caracter general, pot exista circumstanțe în care hotărârea definitivă a instanței naționale este întârziată. În asemenea cazuri, obligația de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE impune instanței naționale să ia toate măsurile provizorii necesare aflate la dispoziția acesteia, conform normelor de procedură din dreptul intern în vigoare, pentru a opri, cel puțin temporar, efectele anticoncurențiale ale ajutorului („recuperare provizorie”) ⁽⁹³⁾. În acest context, aplicarea normelor de procedură din dreptul intern este subordonată respectării principiilor echivalenței și eficienței ⁽⁹⁴⁾.
61. Dacă, întemeindu-se pe jurisprudența instanțelor comunitare și pe practica Comisiei, judecătorul național are convingerea rezonabilă, la prima vedere, că măsura în cauză presupune un ajutor de stat ilegal, cea mai rapidă soluție ar fi, în opinia Comisiei, în conformitate cu normele de procedură din dreptul intern, să dispună plasarea într-un cont blocat a ajutorului ilegal și a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate, până la soluționarea fondului cauzei. În hotărârea sa definitivă, instanța națională fie va dispune înapoierea fondurilor din contul blocat către autoritatea de acordare a ajutorului de stat, în cazul în care ilegalitatea ajutorului este confirmată, fie va dispune eliberarea fondurilor către beneficiar.
62. Recuperarea provizorie poate fi, de asemenea, un instrument foarte eficient în cazurile în care procedurile judiciare naționale se desfășoară în paralel cu o investigație a Comisiei ⁽⁹⁵⁾. O investigație în curs de desfășurare a Comisiei nu eliberează instanța națională de obligația de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽⁹⁶⁾. Prin urmare, instanța națională nu poate pur și simplu să suspende cauza până la decizia Comisiei și să lase între timp neprotejate drepturile pe care articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE le conferă reclamantului. Astfel, atunci când instanța națională dorește să aștepte rezultatul evaluării compatibilității de către Comisie înaintea pronunțării unei hotărâri de recuperare definitivă și irevocabilă, aceasta ar trebui să adopte măsuri provizorii corespunzătoare. Și în acest caz, dispunerea plasării fondurilor într-un cont blocat ar putea fi o măsură corespunzătoare. În cazurile în care:

⁽⁹¹⁾ A se vedea secțiunea 2.2.1.

⁽⁹²⁾ A se vedea secțiunea 2.4.1.

⁽⁹³⁾ A se vedea, de asemenea, cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 52 și cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 46.

⁽⁹⁴⁾ A se vedea secțiunea 2.4.1.

⁽⁹⁵⁾ A se vedea secțiunea 2.3.1 pentru orientările privind măsurile provizorii în caz de recuperare a ajutorului.

⁽⁹⁶⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 44.

- (a) Comisia declară ajutorul incompatibil, instanța națională ar dispune înapoierea fondurilor din contul blocat către autoritatea care a acordat ajutorul de stat (ajutorul și dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate).
- (b) Comisia declară ajutorul compatibil, aceasta ar elibera instanța națională de obligația, în temeiul dreptului comunitar, de a dispune recuperarea integrală ⁽⁹⁷⁾. Prin urmare, instanța poate dispune eliberarea către beneficiar a valorii efective a ajutorului, sub rezerva dispozițiilor de drept intern ⁽⁹⁸⁾. Cu toate acestea, astfel cum se descrie în secțiunea 2.2.3, instanța națională rămâne supusă unei obligații, în temeiul dreptului comunitar, de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate ⁽⁹⁹⁾. Prin urmare, această dobândă corespunzătoare perioadei de nelegalitate va trebui plătită autorității care a acordat ajutorul de stat.

2.3. Rolul instanțelor naționale în punerea în aplicare a deciziilor negative ale Comisiei, prin care se dispune recuperarea

63. Instanțele naționale pot fi de asemenea investite cu soluționarea unor cereri privind ajutorul de stat și în cazuri în care Comisia deja a dispus recuperarea. Deși cele mai multe cauze sunt acțiuni în anularea unei decizii de recuperare emise de autoritățile naționale, terții pot solicita, de asemenea, despăgubiri de la autoritățile naționale pentru nepunerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei.

2.3.1. Contestarea valabilității unei decizii de recuperare emisă de autoritățile naționale

64. În conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din regulamentul de procedură, statele membre trebuie să pună în executare fără întârziere deciziile de recuperare. Recuperarea se desfășoară în conformitate cu normele de procedură disponibile în temeiul dreptului intern, cu condiția ca acestea să permită o executare imediată și efectivă a deciziei de recuperare. Atunci când o normă procedurală internă împiedică recuperarea imediată și/sau efectivă, instanța națională trebuie să nu aplice dispoziția respectivă ⁽¹⁰⁰⁾.
65. Valabilitatea deciziilor de recuperare emise de autoritățile naționale pentru punerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei este uneori contestată în fața instanțelor naționale. Normele care reglementează aceste acțiuni sunt detaliate în Comunicarea din 2007 a Comisiei privind recuperarea ⁽¹⁰¹⁾, ale cărei principii de bază sunt rezumate în această secțiune.
66. În special, acțiunile în fața instanțelor naționale nu pot contesta valabilitatea deciziei subiacente a Comisiei atunci când reclamantul ar fi putut contesta această decizie direct în fața instanțelor comunitare ⁽¹⁰²⁾. De asemenea, aceasta înseamnă că, atunci când ar fi fost posibilă o acțiune în temeiul articolului 230 din Tratatul CE, instanța națională nu poate suspenda executarea deciziei de recuperare din motive legate de valabilitatea deciziei Comisiei ⁽¹⁰³⁾.
67. Atunci când nu este clar dacă reclamantul poate introduce o acțiune în anulare în temeiul articolului 230 din Tratatul CE (de exemplu, întrucât măsura a fost o schemă de ajutor cu o sferă de aplicare extinsă în privința căreia reclamantul nu poate demonstra că este în mod individual vizat), instanța națională trebuie, în principiu, să ofere protecție juridică. Cu toate acestea, într-o asemenea situație, judecătorul național trebuie să adreseze CJCE o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, atunci când acțiunea introdusă are în vedere valabilitatea și legalitatea deciziei Comisiei ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽⁹⁷⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36, punctele 46 și 55.

⁽⁹⁸⁾ A se vedea punctul 35.

⁽⁹⁹⁾ Cauza C-199/06, *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, citată la nota de subsol 36 de mai sus, punctele 52 și 55.

⁽¹⁰⁰⁾ Cauza C-232/05, *Comisia/Franța*, („Scott”), citată la nota de subsol 34, punctele 49-53.

⁽¹⁰¹⁾ Comunicarea Comisiei pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a statelor membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil, citată la nota de subsol 53, punctele 55-59.

⁽¹⁰²⁾ A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 34.

⁽¹⁰³⁾ Cauza C-232/05, *Comisia/Franța*, („Scott”), citată la nota de subsol 34 de mai sus, punctele 59 și 60.

⁽¹⁰⁴⁾ A se vedea cauza C-119/05, *Lucchini*, citată anterior la nota de subsol 32, punctul 53.

68. Acordarea măsurilor provizorii în asemenea circumstanțe se supune unor cerințe juridice foarte stricte, definite în jurisprudența „Zuckerfabrik”⁽¹⁰⁵⁾ și „Atlanta”⁽¹⁰⁶⁾: o instanță națională poate suspenda deciziile de recuperare dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: (i) instanța are îndoieli grave cu privire la valabilitatea actului comunitar. Dacă valabilitatea actului contestat nu este deja pe rol în fața CJCE, aceasta trebuie să sesizeze ea însăși CJCE; (ii) este vorba de o urgență în sensul că măsura provizorie este necesară pentru a evita daune grave și ireparabile cauzate părții care solicită măsura; și (iii) instanța trebuie să țină seama în mod corespunzător de interesul comunitar. La evaluarea tuturor acestor condiții, instanța națională trebuie să respecte orice hotărâre a instanțelor comunitare privind legalitatea deciziei Comisiei sau privind o cerere de măsură provizorie la nivel comunitar⁽¹⁰⁷⁾.

2.3.2. Despăgubiri pentru nepunerea în executare a unei decizii de recuperare

69. La fel ca încălcările obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate, nerespectarea de către autoritățile statelor membre a unei decizii de recuperare a Comisiei în temeiul articolului 14 din regulamentul de procedură poate conduce la acțiuni în despăgubiri în temeiul jurisprudenței „Francovich” și „Brasserie du Pêcheur”⁽¹⁰⁸⁾. În opinia Comisiei, abordarea unor asemenea acțiuni în despăgubiri urmează principiile aplicabile în ceea ce privește încălcările obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate⁽¹⁰⁹⁾. Aceasta se datorează faptului că (i) obligația de recuperare ce incumbă statului membru urmărește protejarea acelorași drepturi ale particularilor ca și obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate și (ii) deciziile de recuperare ale Comisiei nu lasă nicio marjă de apreciere autorităților naționale; astfel, încălcarea obligației de recuperare trebuie, în principiu, să fie considerată suficient de gravă. În consecință, admiterea unei acțiuni în despăgubiri pentru nepunerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei va depinde de măsura în care reclamantul poate demonstra că a suferit o pierdere ca urmare directă a recuperării întârziate⁽¹¹⁰⁾.

2.4. Norme de procedură și calitatea procesuală în fața instanțelor naționale

2.4.1. Principii generale

70. Instanțele naționale trebuie să asigure executarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate și să protejeze drepturile justițiabililor împotriva ajutoarelor de stat ilegale. În principiu, acestor proceduri li se aplică normele de procedură din dreptul intern⁽¹¹¹⁾. Cu toate acestea, în conformitate cu principiile generale ale dreptului comunitar, aplicarea dreptului intern în aceste circumstanțe se supune următoarelor două condiții esențiale:

- (a) normele de procedură din dreptul intern aplicabile acțiunilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE nu pot fi mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor în temeiul dreptului intern (principiul echivalenței)⁽¹¹²⁾; și

- (b) normele de procedură din dreptul intern nu pot face excesiv de dificilă sau practic imposibilă exercitarea drepturilor conferite prin dreptul comunitar (principiul eficienței)⁽¹¹³⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Cauzele conexate C-143/88 și C-92/89, *Zuckerfabrik Süderdithmarschen și Zuckerfabrik Soest/Hauptzollamt Itzehoe și Hauptzollamt Paderborn*, Rec. 1991, p. I-415, punctul 33.

⁽¹⁰⁶⁾ Cauza C-465/93, *Atlanta Fruchthandels-gesellschaft și alții/Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft*, Rec. 1995, p. I-3761, punctul 51.

⁽¹⁰⁷⁾ Pentru indicații suplimentare, a se vedea Comunicarea din 2007 privind recuperarea, punctul 59.

⁽¹⁰⁸⁾ A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 77.

⁽¹⁰⁹⁾ A se vedea secțiunea 2.2.4.

⁽¹¹⁰⁾ A se vedea punctele 48-51.

⁽¹¹¹⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 45 și cauza C-526/04, *Laboratoires Boiron*, Rec. 2006, p. I-7529, punctul 51.

⁽¹¹²⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 45; cauzele conexate C-392/04 și C-422/04, *i-21 Germania*, Rec. 2006, p. I-8559, punctul 57 și cauza 33/76, *Rewe*, Rec. 1976, p. 1989, punctul 5.

⁽¹¹³⁾ Cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 45; cauza C-174/02, *Streekgewest*, Rec. 2005, p. I-85, punctul 18 și cauza 33/76, *Rewe*, citată la nota de subsol 112, punctul 5.

71. Dată fiind supremația dreptului comunitar, instanțele naționale trebuie să nu aplice normele de procedură din dreptul intern în cazul în care acestea ar încălca principiile enunțate la punctul 70 ⁽¹¹⁴⁾.

2.4.2. Calitatea procesuală

72. Principiul eficienței are un impact direct asupra calității procesuale a potențialilor reclamânți în fața instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În această privință, dreptul comunitar cere ca normele interne privind calitatea procesuală să nu submineze dreptul la o protecție juridică efectivă ⁽¹¹⁵⁾. Prin urmare, normele interne nu pot limita calitatea procesuală doar la concurenței beneficiarului ⁽¹¹⁶⁾. Terții care nu sunt afectați de denaturarea concurenței care rezultă din măsura de ajutor pot avea, de asemenea, un interes suficient de o natură diferită (după cum s-a admis în cazurile privind fiscalitatea) pentru a introduce acțiunea în fața unei instanțe naționale ⁽¹¹⁷⁾.

2.4.3. Aspecte privind calitatea procesuală în cauze fiscale

73. Jurisprudența citată la punctul 72 este relevantă în special pentru ajutoarele de stat acordate sub forma exonerărilor de impozite și de alte datorii financiare. În asemenea cazuri, nu rareori, persoane care nu beneficiază de aceeași exonerare contestă propria sarcină fiscală, întemeindu-și acțiunea pe articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽¹¹⁸⁾.
74. Cu toate acestea, în baza jurisprudenței instanțelor comunitare, terții contribuabili pot invoca obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate numai atunci când propria plată fiscală face parte integrantă din măsura de ajutor de stat ilegală ⁽¹¹⁹⁾. Acesta este cazul atunci când, în temeiul normelor interne relevante, venitul fiscal este rezervat exclusiv finanțării ajutorului de stat ilegal și are un impact direct asupra valorii ajutorului de stat acordat prin încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽¹²⁰⁾.
75. De obicei, în cazul în care au fost acordate exonerări de la plata impozitelor generale, nu sunt îndeplinite criteriile de mai sus. Prin urmare, în general, o întreprindere care trebuie să plătească astfel de impozite nu poate pretinde că exonerarea fiscală acordată altei întreprinderi este ilegală în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE ⁽¹²¹⁾. De asemenea, din jurisprudența consacrată rezultă că extinderea la reclamant a unei exonerări ilegale de la plata impozitului nu este un remediu corespunzător pentru încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. O asemenea măsură nu ar elimina efectele anticoncurențiale ale ajutorului ilegal, ci, dimpotrivă, le-ar consolida ⁽¹²²⁾.

2.4.4. Strângerea probelor

76. Principiul eficienței poate influența, de asemenea, procesul de strângere a probelor. De exemplu, atunci când sarcina probei cu privire la o anumită cerere face imposibilă sau excesiv de dificilă probarea susținerilor reclamantului (de exemplu, deoarece documentele justificative necesare nu se află în posesia acestuia), instanța națională trebuie să utilizeze toate mijloacele disponibile în temeiul normelor de procedură din dreptul intern pentru a acorda reclamantului acces la aceste probe. Printre acestea se poate număra, acolo unde prevede dreptul intern, obligația instanței naționale de a ordona pârâtului sau unui terț să pună la dispoziția reclamantului documentele necesare ⁽¹²³⁾.

⁽¹¹⁴⁾ Cauza 106/77, *Amministrazione delle finanze dello Stato/Simmenthal*, Rec. 1978, p. 629, punctele 21 și 24.

⁽¹¹⁵⁾ Cauza C-174/02, *Streekgewest*, citată la nota de subsol 113, punctul 18.

⁽¹¹⁶⁾ Cauza C-174/02, *Streekgewest*, citată la nota de subsol 113, punctele 14-21.

⁽¹¹⁷⁾ Cauza C-174/02, *Streekgewest*, citată la nota de subsol 113, punctul 19.

⁽¹¹⁸⁾ A se vedea statisticile de la punctul 3. Impunerea unei sarcini fiscale deosebite pentru anumite sectoare sau producători specifici poate constitui, de asemenea, ajutor de stat acordat altor întreprinderi, a se vedea cauza C-487/06 P, *British Aggregates Association/Comisia*, hotărâre din 22 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 81-86.

⁽¹¹⁹⁾ Cauza C-174/02, *Streekgewest*, citată la nota de subsol 113 de mai sus, punctul 19.

⁽¹²⁰⁾ Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, *Air Liquide*, citate la nota de subsol 13, punctul 46; cauzele conexate C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, *Casino France și alții*, Rec. 2005, p. I-9481, punctul 40 și cauza C-174/02, *Streekgewest*, citată la nota de subsol 113, punctul 26.

⁽¹²¹⁾ Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, *Air Liquide*, citate la nota de subsol 13, punctul 48, și cauzele conexate C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, *Casino France și alții*, citate la nota de subsol 120, punctele 43 și 44.

⁽¹²²⁾ Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, *Air Liquide*, citate la nota de subsol 13, punctul 45.

⁽¹²³⁾ Cauza C-526/04, *Laboratoires Boiron*, citată la nota de subsol 111, punctele 55 și 57.

3. SPRIJINUL ACORDAT DE COMISIE INSTANȚELOR NAȚIONALE

77. În conformitate cu articolul 10 din Tratatul CE, instituțiile europene și statele membre au o obligație reciprocă de cooperare loială în vederea atingerii obiectivelor Tratatului CE. Astfel, din articolul 10 din Tratatul CE rezultă faptul că atunci când instanțele naționale aplică dreptul comunitar, Comisia are obligația de a le oferi sprijin ⁽¹²⁴⁾. Pe de altă parte, instanțele naționale pot fi obligate să asiste Comisia la îndeplinirea sarcinilor sale ⁽¹²⁵⁾.
78. Dat fiind rolul cheie pe care îl joacă instanțele naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, Comisia se angajează să susțină instanțele naționale atunci când acestea din urmă consideră necesară o asemenea asistență pentru adoptarea unei hotărâri într-o cauză pendinte. Deși Comunicarea din 1995 privind cooperarea oferea deja instanțelor naționale posibilitatea de a solicita asistența Comisiei, această posibilitate nu a fost utilizată în mod frecvent de instanțele naționale. Prin urmare, Comisia dorește să facă o nouă încercare de stabilire a unei cooperări mai strânse cu instanțele naționale, prin furnizarea unor mecanisme de sprijin mai practice și mai ușor de utilizat. În acest sens, Comisia se inspire din Comunicarea privind cooperarea în materie de concentrări ⁽¹²⁶⁾.
79. Sprijinul acordat de Comisie instanțelor naționale poate îmbrăca două forme:
- (a) Instanța națională poate solicita Comisiei să-i transmită informații relevante care se află în posesia sa (a se vedea secțiunea 3.1).
 - (b) Instanța națională poate cere Comisiei un aviz referitor la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat (a se vedea secțiunea 3.2).
80. Atunci când sprijină instanțele naționale, Comisia trebuie să respecte obligația secretului profesional și să protejeze propria funcționare și independență ⁽¹²⁷⁾. În îndeplinirea obligației sale față de instanțele naționale în temeiul articolului 10 din Tratatul CE, Comisia își asumă, prin urmare, obligația de a rămâne neutră și obiectivă. Deoarece asistența oferită de Comisie instanțelor naționale face parte din obligația sa de a apăra interesul public, Comisia nu are nicio intenție de a servi interesul privat al părților implicate în cauza pendinte în fața instanței naționale. Prin urmare, Comisia nu va audia niciuna dintre părțile implicate în procedurile naționale cu privire la asistența acordată instanței naționale.
81. Sprijinul acordat instanțelor naționale în temeiul prezentei comunicări este voluntar și nu aduce atingere posibilității sau obligației ⁽¹²⁸⁾ instanței naționale de a se adresa CJCE cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare cu privire la validitatea și interpretareadispozițiilor dreptului comunitar, în conformitate cu articolul 234 din Tratatul CE.

3.1. Transmiterea de informații către instanțele naționale

82. Obligația Comisiei de a acorda asistență instanțelor naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat cuprinde obligația de a transmite instanțelor naționale informații relevante aflate în posesia sa ⁽¹²⁹⁾.

⁽¹²⁴⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 50; Ordonanța din 13 iulie 1990 în Cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, Rec. 1990, p. I-3365, punctele 16-22, și cauza C-234/89, *Delimitis/Henninger Bräu*, Rec. 1991, p. I-935, punctul 53.

⁽¹²⁵⁾ Cauza C-94/00, *Roquette Frères*, Rec. 2002, p. I-9011, punctul 31.

⁽¹²⁶⁾ Comunicarea Comisiei privind cooperarea dintre Comisie și instanțele statelor membre ale Uniunii Europene în aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO C 101, 27.4.2004, p. 54), punctele 15-30.

⁽¹²⁷⁾ Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, Rec. 1990, p. I-4405, punctele 10 și 11; și cauza T-353/94, *Postbank/Comisia*, Rec.1996, p. II-921, punctul 93.

⁽¹²⁸⁾ În conformitate cu articolul 234 CE, în anumite circumstanțe, o instanță națională ale cărei decizii nu sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern este obligată să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare.

⁽¹²⁹⁾ Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 50; Ordonanța din 13 iulie 1990 în cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, citată la nota de subsol 124, punctele 17-22; cauza C-234/89, *Delimitis/Henninger Bräu*, citată la nota de subsol 124, punctul 53 și cauza T-353/94, *Postbank/Comisia*, citată la nota de subsol 127, punctele 64 și 65.

83. O instanță națională poate, *inter alia*, să solicite Comisiei următoarele tipuri de informații:

- (a) Informații referitoare la o procedură în curs de desfășurare a Comisiei; acestea pot include, *inter alia*, informații privind existența unei proceduri în curs referitoare la o anumită măsură de ajutor, privind existența notificării corespunzătoare a unei anumite măsuri de ajutor în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, privind inițierea de către Comisie a unei proceduri oficiale de investigare și privind luarea unei decizii de către Comisie ⁽¹³⁰⁾. În absența unei decizii, instanța națională poate solicita Comisiei să clarifice data probabilă a adoptării acesteia.
- (b) În plus, instanțele naționale pot solicita Comisiei transmiterea de documente aflate în posesia sa. Printre acestea se pot număra copii ale unor decizii existente ale Comisiei, în măsura în care aceste decizii nu sunt deja publicate pe site-ul web al Comisiei, date concrete, statistici, studii de piață și analize economice.

84. Pentru a asigura eficiența cooperării sale cu instanțele naționale, solicitările de informații vor fi prelucrate cât de curând posibil. Comisia va depune eforturi să ofere instanțelor naționale informațiile solicitate în termen de o lună de la data primirii cererii. Atunci când Comisia trebuie să solicite instanței naționale clarificări suplimentare, această perioadă de o lună se calculează din momentul în care este primită clarificarea. Atunci când Comisia trebuie să consulte terți care sunt direct afectați de transmiterea informațiilor, perioada de o lună începe de la încheierea acestei consultări. Acesta ar putea fi cazul, de exemplu, pentru anumite tipuri de informații transmise de un particular ⁽¹³¹⁾ sau atunci când informațiile transmise de un stat membru sunt solicitate de o instanță din alt stat membru.

85. Atunci când transmite informații instanțelor naționale, Comisia trebuie să respecte garanțiile conferite persoanelor fizice și juridice în temeiul articolului 287 din Tratatul CE ⁽¹³²⁾. Articolul 287 din Tratatul CE interzice membrilor, funcționarilor și celorlalți agenți ai Comisiei să divulge informații care constituie secret profesional. Printre acestea se pot număra informații confidențiale și secrete comerciale.

86. Articolele 10 și 287 din Tratatul CE nu exclud în mod categoric transmiterea de către Comisie către instanțele naționale a informațiilor care constituie secret profesional. După cum au confirmat instanțele comunitare, în contextul datoriei de cooperare loială, Comisia are obligația de a transmite instanței naționale orice informații pe care aceasta le poate solicita ⁽¹³³⁾. Printre acestea se numără și informații care constituie secret profesional.

87. Astfel, atunci când intenționează să transmită informații care constituie secret profesional către o instanță națională, Comisia trebuie să reamintească instanței obligațiile sale în temeiul articolului 287 din Tratatul CE. Comisia solicită instanței naționale să comunice dacă poate garanta și dacă va garanta protejarea acestor informații confidențiale și secrete comerciale. Atunci când instanța națională nu poate oferi o asemenea garanție, Comisia nu transmite informațiile în cauză ⁽¹³⁴⁾. Atunci când, pe de altă parte, instanța națională oferă o asemenea garanție, Comisia transmite informațiile solicitate.

⁽¹³⁰⁾ La primirea acestor informații, instanța națională poate solicita actualizarea acestora la intervale regulate în vederea urmăririi evoluției dosarului.

⁽¹³¹⁾ Cauza T-353/94, *Postbank/Comisia*, citată la nota de subsol 127, punctul 91.

⁽¹³²⁾ Cauza C-234/89, *Delimitis/Henninger Bräu*, citată la nota de subsol 124, punctul 53 și cauza T-353/94, *Postbank/Comisie*, citată la nota de subsol 127, punctul 90.

⁽¹³³⁾ Cauza T-353/94, *Postbank/Comisia*, citată la nota de subsol 127, punctul 64 și Ordonanța din 13 iulie 1990 în cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, citată la nota de subsol 124, punctele 16-22.

⁽¹³⁴⁾ Cauza T-353/94, *Postbank/Comisia*, citată la nota de subsol 127, punctul 93; și Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, citată la nota de subsol 127, punctele 10 și 11.

88. Există și alte situații în care Comisia poate fi împiedicată să divulge informații unei instanțe naționale. În special, Comisia poate să refuze transmiterea de informații către o instanță națională atunci când această transmitere ar aduce atingere funcționării și independenței Comunităților. O astfel de situație ar fi aceea în care divulgarea ar compromite îndeplinirea atribuțiilor conferite Comisiei ⁽¹³⁵⁾ (de exemplu, informații privind procesul decizional intern al Comisiei).

3.2. Avize în aspecte legate de aplicarea normelor privind ajutoarele de stat

89. Atunci când trebuie să aplice normele privind ajutoarele de stat într-o cauză pendinte, instanța națională trebuie să respecte orice norme comunitare relevante în domeniul ajutoarelor de stat și jurisprudența existentă a instanțelor comunitare. În plus, o instanță națională poate să caute indicii în practica decizională a Comisiei, precum și în comunicările și orientările referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat publicate de Comisie. Cu toate acestea, pot exista circumstanțe în care aceste instrumente nu oferă instanței naționale suficiente orientări cu privire la aspectul în cauză. De aceea, având în vedere obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 din Tratatul CE și dat fiind rolul important și complex pe care îl joacă instanțele naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, Comisia acordă instanțelor naționale posibilitatea de a cere avizul Comisiei în chestiuni relevante referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat ⁽¹³⁶⁾.
90. În principiu, asemenea avize ale Comisiei se pot referi la toate aspectele economice, faptice și juridice care pot fi ridicate în contextul procedurilor naționale ⁽¹³⁷⁾. De asemenea, pentru chestiunile de interpretare a dreptului comunitar instanțele naționale pot în mod evident sesiza CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, în conformitate cu articolul 234 CE. În cazul în care hotărârea instanței naționale nu mai poate face obiectul niciunei căi de atac interne, folosirea acestei proceduri este, în principiu, obligatorie ⁽¹³⁸⁾.
91. Printre subiectele posibile ale avizelor Comisiei se numără, *inter alia*:
- (a) Dacă o anumită măsură îndeplinește criteriile necesare pentru a fi clasificată drept ajutor de stat în înțelesul articolului 87 din Tratatul CE și, în caz afirmativ, cum se calculează valoarea exactă a ajutorului. Aceste avize se pot referi la fiecare dintre criteriile de la articolul 87 din Tratatul CE (respectiv, existența unui avantaj, acordat de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, posibila denaturare a concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre).
 - (b) Dacă o anumită măsură de ajutor îndeplinește o anumită cerință a unui regulament de exceptare pe categorii, astfel încât nu este necesară nicio notificare individuală, iar obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate, în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, nu se aplică.
 - (c) Dacă o anumită măsură de ajutor se încadrează într-o anumită schemă de ajutor care a fost notificată și aprobată de Comisie sau se califică în alt mod drept ajutor existent. Nici în aceste cazuri nu se aplică obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

⁽¹³⁵⁾ Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., *Zwartveld și alții*, citată la nota de subsol 127, punctul 11; cauza C-275/00, *First și Franex*, Rec. 2002, p. I-10943, punctul 49; și cauza T-353/94, *Postbank/Comisie*, citată la nota de subsol 127, punctul 93.

⁽¹³⁶⁾ A se vedea cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 50.

⁽¹³⁷⁾ Cu toate acestea, a se avea în vedere punctul 92.

⁽¹³⁸⁾ În cazul în care interpretarea dreptului comunitar poate fi dedusă cu claritate din jurisprudența existentă sau atunci când nu lasă loc la îndoieli rezonabile, o instanță națională care pronunță o hotărâre care nu mai poate face obiectul niciunei căi de atac interne nu este obligată, în anumite situații, să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare. Cu toate acestea, în aceste situații, sesizarea CJCE este la latitudinea instanței. A se vedea cauza 283/81, *Cilfit și alții*, Rec. 1982, p. 3415, punctele 14-20 și cauzele conexe C-428/06-C-434/06, *Unión General de Trabajadores de la Rioja*, Repertoriu 2008, p. I-0000, hotărârea din 11 septembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 42 și 43.

- (d) Dacă există circumstanțe excepționale [astfel cum sunt prevăzute în hotărârea „SFEI” ⁽¹³⁹⁾] care ar împiedica instanța națională să dispună recuperarea integrală în temeiul dreptului comunitar.
- (e) Atunci când instanța națională trebuie să dispună recuperarea dobânzii, aceasta poate solicita asistența Comisiei în ceea ce privește calcularea dobânzii și rata dobânzii aplicabile.
- (f) Cerințele juridice prealabile pentru acțiunile în despăgubiri în temeiul dreptului și problemele legate de calcularea daunelor suportate.
92. Astfel cum s-a precizat la punctul 20 de mai sus, evaluarea compatibilității unei măsuri de ajutor cu piața comună în conformitate cu articolele 87 alineatul (2) și 87 alineatul (3) din Tratatul CE este de competența exclusivă a Comisiei. Instanțele naționale nu au competența de a evalua compatibilitatea unei măsuri de ajutor. Astfel, deși Comisia nu poate oferi avize privind compatibilitatea, acest fapt nu împiedică instanța națională să solicite informații legate de procedură, privind existența unei evaluări de către Comisie a compatibilității unei anumite măsuri de ajutor (sau existența unei intenții în acest sens) și, în caz afirmativ, care este data probabilă a adoptării unei decizii ⁽¹⁴⁰⁾.
93. Atunci când emite avizul, Comisia se va limita la a oferi instanței naționale informațiile factice sau clarificările economice sau juridice solicitate, fără a examina fondul cauzei pendinte în fața instanței naționale. În plus, spre deosebire de interpretarea cu valoare de autoritate a dreptului comunitar de către instanțele comunitare, avizul Comisiei nu leagă instanța națională.
94. În interesul unei eficiențe cât mai mari a cooperării sale cu instanțele naționale, solicitările adresate Comisiei în vederea emiterii unui aviz vor fi prelucrate cât mai rapid cu putință. Comisia va depune eforturi să ofere instanțelor naționale avizul solicitat în termen de patru luni de la data primirii cererii. Atunci când Comisia trebuie să ceară instanței naționale clarificări suplimentare cu privire la solicitarea acesteia, această perioadă de patru luni se calculează începând din momentul în care este primită clarificarea.
95. În acest context, ar trebui menționat, totuși, faptul că obligația generală a instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE se aplică și în perioada în care Comisia elaborează avizul solicitat. Acest lucru se datorează, după cum se precizează la punctul 62, faptului că obligația instanței naționale de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE se aplică indiferent dacă încă este așteptată sau nu o declarație a Comisiei ⁽¹⁴¹⁾.
96. După cum s-a indicat deja la punctul 80, Comisia nu va audia părțile înainte de transmiterea avizului său către instanța națională. Luarea în considerare a avizului Comisiei în procedura în fața instanței naționale este supusă normelor de procedură din dreptul intern relevante, care trebuie să respecte principiile generale ale dreptului comunitar.

⁽¹³⁹⁾ A se vedea trimerile citate la nota de subsol 51.

⁽¹⁴⁰⁾ A se vedea punctul 83.

⁽¹⁴¹⁾ Acestea pot include măsuri provizorii, după cum se menționează în secțiunea 2.2.6.

3.3. Aspecte practice

97. Pentru a contribui suplimentar la instituirea unei cooperări și comunicări mai eficiente dintre Comisie și instanțele naționale, Comisia a hotărât să înființeze un punct de contact unic, unde instanțele naționale pot adresa toate cererile de asistență în temeiul secțiunilor 3.1 și 3.2 din prezenta Comunicare, precum și orice întrebări în scris sau oral privind politica în domeniul ajutoarelor de stat care pot apărea în activitatea zilnică a acestora.

Comisia Europeană
Secretariatul General
B-1049 Bruxelles
BELGIA
Telefon +32 22976271
Fax +32 22998330
E-mail ec-amicus-state-aid@ec.europa.eu

98. Comisia va publica un rezumat al cooperării sale cu instanțele naționale în temeiul prezentei comunicări în raportul său anual privind politica în domeniul concurenței. De asemenea, Comisia va pune la dispoziție avizele și observațiile sale pe site-ul său de internet.

4. DISPOZIȚII FINALE

99. Scopul prezentei Comunicări este de a acorda asistență instanțelor naționale la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat. Această Comunicare nu leagă instanțele naționale și nu le afectează independența. De asemenea, Comunicarea nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor statelor membre sau persoanelor fizice sau juridice, conferite în temeiul dreptului comunitar.
100. Prezenta comunicare înlocuiește Comunicarea din 1995 privind cooperarea.
101. Comisia intenționează să efectueze o revizuire a prezentei comunicări la cinci ani după adoptarea acesteia.
-

Non-opoziție la o concentrare notificată**(Cazul COMP/M.5263 – Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antin Infrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing)****(Text cu relevanță pentru SEE)**

(2009/C 85/02)

La 1 decembrie 2008, Comisia a decis să nu se opună concentrării notificate menționate mai sus și să o declare compatibilă cu piața comună. Această decizie se bazează pe articolul 6(1)(b) din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului. Textul integral al deciziei este disponibil numai în engleză și va fi făcut public după ce vor fi eliminate orice secrete de afaceri pe care le-ar putea conține. Va fi disponibil:

- pe paginile DG Concurență de pe site-ul web Europa (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Acest site web oferă diverse facilități care permit localizarea deciziilor de fuziune individuale, inclusiv întreprinderea, numărul cazului, data și indexurile sectoriale,
 - în format electronic, pe site-ul EUR-Lex cu numărul de document 32008M5263. EUR-Lex permite accesul on-line la legislația europeană (<http://eur-lex.europa.eu>).
-

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE ȘI ORGANELE UNIUNII EUROPENE

COMISIE

Rata de schimb a monedei euro ⁽¹⁾

8 aprilie 2009

(2009/C 85/03)

1 euro =

Moneda	Rata de schimb	Moneda	Rata de schimb
USD dolar american	1,3231	AUD dolar australian	1,8644
JPY yen japonez	132,37	CAD dolar canadian	1,6340
DKK coroana daneză	7,4509	HKD dolar Hong Kong	10,2546
GBP lira sterlină	0,89935	NZD dolar neozeelandez	2,2963
SEK coroana suedeză	10,8975	SGD dolar Singapore	2,0064
CHF franc elvețian	1,5170	KRW won sud-coreean	1 783,34
ISK coroana islandeză		ZAR rand sud-african	12,1650
NOK coroana norvegiană	8,8960	CNY yuan renminbi chinezesc	9,0446
BGN leva bulgărească	1,9558	HRK kuna croată	7,4216
CZK coroana cehă	26,593	IDR rupia indoneziană	14 988,08
EEK coroana estoniană	15,6466	MYR ringgit Malaiezia	4,8035
HUF forint maghiar	296,88	PHP peso Filipine	63,340
LTL litas lituanian	3,4528	RUB rubla rusească	44,6317
LVL lats leton	0,7093	THB baht thailandez	46,884
PLN zlot polonez	4,4785	BRL real brazilian	2,9241
RON leu românesc nou	4,1831	MXN peso mexican	17,8023
TRY lira turcească	2,1143	INR rupie indiană	66,4060

⁽¹⁾ Sursă: rata de schimb de referință publicată de către Banca Centrală Europeană.

Nota Comisiei privind data aplicării protocoalelor privind regulile de origine în materie de cumul diagonal între Comunitate, Algeria, Egipt, Insulele Feroe, Islanda, Iordania, Liban, Maroc, Norvegia, Elveția (inclusiv Liechtenstein), Siria, Tunisia, Turcia și Cisiordania și Fâșia Gaza

(2009/C 85/04)

În scopul creării unui cumul diagonal de origine între Comunitate, Algeria, Egipt, Insulele Feroe, Islanda, Iordania, Liban, Maroc, Norvegia, Elveția (inclusiv Liechtenstein), Siria, Tunisia, Turcia și Cisiordania și Fâșia Gaza, Comunitatea și țările interesate se informează reciproc, prin intermediul Comisiei Europene, asupra regulilor de origine în vigoare aplicate cu alte țări.

Bazându-se pe notificările primite de la țările interesate, tabelul de mai jos prezintă protocoalele de reguli de origine ce prevăd cumulul diagonal, specificând data de la care un astfel de cumul devine aplicabil. Acest tabel îl înlocuiește pe cel precedent (JO C 311, 21.12.2007).

Trebuie amintit că acest cumul poate fi aplicat doar dacă țările în care are loc procesul de producție și cele de destinație finală au încheiat acorduri de liber schimb, care conțin reguli de origine identice cu toate țările care a participat la procesul de obținere a statutului de mărfuri originare, de exemplu cu toate țările de origine ale materialelor folosite. Materialele originare din țările care nu au încheiat un acord cu țările în care are loc procesul de producție finală și cele de destinație finală trebuie tratate drept neoriginare. Exemple specifice sunt precizate în notele explicative privind protocoalele paneuromediteraneene de reguli de origine ⁽¹⁾.

Se amintesc, de asemenea, următoarele:

- Elveția și Principatul Liechtenstein formează o uniune vamală;
- în cadrul Spațiului Economic European constituit din UE, Islanda, Liechtenstein și Norvegia, data de punere în aplicare este 1.11.2005.

Codurile de țară ISO-alpha-2 figurează în tabelul de mai jos.

— Algeria	DZ	— Maroc	MA
— Egipt	EG	— Norvegia	NO
— Insulele Feroe	FO	— Elveția	CH
— Islanda	IS	— Siria	SY
— Israel	IL	— Tunisia	TN
— Iordania	JO	— Turcia	TR
— Liban	LB	— Cisiordania și Fâșia Gaza	PS
— Liechtenstein	LI		

⁽¹⁾ JO C 83, 17.4.2007.

Data aplicării protocoloalelor de reguli de origine ce prevăd cumulul diagonal în spațiul paneuromediterranean

	EU	DZ	CH(EFTA)	EG	FO	IL	IS(EFTA)	JO	LB	LI(EFTA)	MA	NO(EFTA)	PS	SY	TN	TR
EU		1.1.2007	1.1.2006	1.3.2006	1.1.2005	1.1.2006	1.1.2006	1.7.2006		1.1.2006	1.1.2.2005	1.1.2006			1.8.2006	(¹)
DZ	1.1.2007															
CH(EFTA)	1.1.2006			1.8.2007	1.1.2006	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005	1.8.2005			1.6.2005	1.9.2007
EG	1.3.2006		1.8.2007				1.8.2007	6.7.2006		1.8.2007	6.7.2006	1.8.2007			6.7.2006	1.3.2007
FO	1.1.2.2005		1.1.2006				1.1.2005			1.1.2006		1.1.2.2005				
IL	1.1.2006		1.7.2005				1.7.2005	9.2.2006		1.7.2005		1.7.2005				1.3.2006
IS(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.1.2005	1.7.2005		17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005	1.8.2005			1.3.2006	1.9.2007
JO	1.7.2006		17.7.2007	6.7.2006		9.2.2006	17.7.2007			17.7.2007	6.7.2006	17.7.2007			6.7.2006	
LB			1.1.2007				1.1.2007			1.1.2007		1.1.2007				
LI(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.1.2006	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007		1.3.2005	1.8.2005			1.6.2005	1.9.2007
MA	1.1.2.2005		1.3.2005	6.7.2006			1.3.2005	6.7.2006		1.3.2005		1.3.2005			6.7.2006	1.1.2006
NO(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.1.2.2005	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005				1.8.2005	1.9.2007
PS																
SY																
TN	1.8.2006		1.6.2005	6.7.2006			1.3.2006	6.7.2006		1.6.2005	6.7.2006	1.8.2005				1.7.2005
TR	(¹)		1.9.2007	1.3.2007		1.3.2006	1.9.2007			1.9.2007	1.1.2006	1.9.2007			1.7.2005	

(¹) Pentru mărfurile care intră în sfera de aplicare a Uniunii vamale CE-Turcia, data de aplicare este 27 iulie 2006.

Pentru produsele agricole, data de aplicare este 1 ianuarie 2007.

Pentru produsele de cărbune și oțel, data de aplicare este 1 martie 2009.

V

(Anunțuri)

PROCEDURI ADMINISTRATIVE

COMISIE

Apel pentru propuneri în cadrul programului de lucru pentru granturi și contracte în domeniul transporturilor și energiei**[Decizia Comisiei C(2008) 2014]**

(2009/C 85/05)

Comisia Europeană – Direcția Generală Transporturi și Energie lansează un apel pentru propuneri în vederea acordării de granturi pentru o acțiune pregătitoare cu scopul definirii de strategii specifice adaptate potențialului insulelor europene, pentru implementarea politicii energetice a UE în ceea ce privește sistemele energetice sustenabile.

Suma maximă disponibilă în cadrul prezentului apel pentru propuneri este de **3 000 000 de euro**.

Data limită de depunere a propunerilor este **29 mai 2009**.

Textul integral al apelului pentru propuneri este disponibil la:

http://ec.europa.eu/energy/grants/index_en.htm

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII COMERCIALE COMUNE

COMISIE

Aviz de inițiere de deschidere a unei reexaminări intermediare parțiale a măsurilor antidumping aplicabile importurilor de mese de călcat originare din Ucraina

(2009/C 85/06)

Comisia a primit o cerere de reexaminare intermediară parțială în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 384/96 al Consiliului din 22 decembrie 1995 privind protecția împotriva importurilor care fac obiectul unui dumping din partea țărilor care nu sunt membre ale Comunității Europene ⁽¹⁾ (denumit în continuare „regulamentul de bază”).

1. Cererea de reexaminare

Cererea a fost înaintată de către Eurogold Industries Ltd. (denumit în continuare „solicitantul”), un producător-exportator din Ucraina.

Obiectul cererii se limitează la examinarea dumpingului în ceea ce îl privește pe solicitant.

2. Produsul

Produsul reexaminat constă în mese de călcat, cu sau fără suport, cu sau fără absorbție și/sau încălzire și/sau suflantă, inclusiv mânecare, și componente esențiale ale acestora, respectiv picioarele, blatul și suportul pentru fierul de călcat, originare din Ucraina (denumite în continuare „produsul în cauză”), înregistrate în prezent la codurile NC ex 3924 90 90, ex 4421 90 98, ex 7323 93 90, ex 7323 99 91, ex 7323 99 99, ex 8516 79 70 și ex 8516 90 00. Aceste coduri NC sunt menționate doar cu titlu informativ.

3. Măsurile existente

Măsurile aflate în vigoare în prezent sunt o taxă antidumping definitivă, instituită prin Regulamentul (CE) nr. 452/2007 al Consiliului ⁽²⁾ privind importurile de mese de călcat originare, *inter alia*, din Ucraina.

4. Motivele reexaminării

Cererea în temeiul articolului 11 alineatul (3) se bazează pe elemente de probă *prima facie* furnizate de solicitant, conform

căroră împrejurările pe baza cărora au fost instituite măsurile s-au modificat, iar aceste modificări sunt durabile.

Solicitantul a furnizat elemente de probă *prima facie* conform cărora menținerea măsurii la nivelul său actual nu mai este necesară pentru a contrabalansa dumpingul. În special, solicitantul a furnizat elemente de probă *prima facie* conform cărora valoarea normală și prețul de export stabilite de către acesta diferă în mod semnificativ de cele constatate în perioada inițială de anchetă, datorită unei reorganizări structurale recente a grupului din care face parte solicitantul, iar o comparație între valoarea normală și prețurile de export în Comunitate stabilite de acesta indică faptul că marja de dumping pare a fi mai scăzută decât nivelul actual al măsurii. Prin urmare, menținerea la nivelul actual a măsurilor determinate în funcție de nivelul de dumping stabilit anterior, nu mai pare a fi necesară pentru a contrabalansa dumpingul.

5. Procedura de determinare a dumpingului

Întrucât a stabilit, în urma consultării comitetului consultativ, că există elemente de probă suficiente pentru a justifica inițierea unei reexaminări intermediare parțiale, Comisia inițiază, prin prezentul aviz, o reexaminare în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din regulamentul de bază.

Ancheta va evalua necesitatea de a continua, de a elimina sau de a modifica măsurile existente în ceea ce îl privește pe solicitant.

În cazul în care se constată că măsurile ar trebui eliminate sau modificate în ceea ce îl privește pe solicitant, poate fi necesar să se modifice nivelul taxei aplicate în prezent importurilor produsului în cauză provenind de la toți ceilalți producători-exportatori, și anume taxa în vigoare specificată la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 452/2007, aplicabilă „tuturor societăților” din Ucraina.

⁽¹⁾ JO L 56, 6.3.1996, p. 1.

⁽²⁾ JO L 109, 26.4.2007, p. 12.

(a) *Chestionarele*

Pentru a obține informațiile pe care le consideră necesare pentru anchetă, Comisia va trimite un chestionar solicitantului și autorităților din țara exportatoare în cauză. Aceste informații, precum și elementele de probă care le susțin, ar trebui să parvină Comisiei în termenul prevăzut la punctul 6 litera (a).

(b) *Colectarea informațiilor și desfășurarea audierilor*

Toate părțile interesate sunt invitate prin prezentul aviz să își prezinte punctele de vedere, să comunice și alte informații pe lângă răspunsurile date în chestionar și să aducă probe pentru susținerea acestora. Aceste informații, precum și elementele de probă care le susțin, trebuie să parvină Comisiei în termenul prevăzut la punctul 6 litera (a).

De asemenea, Comisia poate audia părțile interesate, cu condiția ca acestea să prezinte o solicitare prin care să demonstreze că există motive speciale pentru care ar trebui să fie audiate. Această cerere trebuie înaintată în termenul prevăzut la punctul 6 litera (b).

6. Termenele

(a) *Pentru ca părțile să se facă cunoscute, să transmită răspunsurile la chestionar și să furnizeze orice alte informații*

Pentru a le fi luate în considerare observațiile în timpul anchetei, toate părțile interesate trebuie să se facă cunoscute contactând Comisia, să-și exprime punctele de vedere și să depună răspunsurile la chestionare sau orice alte informații în termen de 40 de zile de la data publicării prezentului aviz în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, în lipsa unor dispoziții contrare. Se atrage atenția asupra faptului că majoritatea drepturilor procedurale prevăzute în regulamentul de bază pot fi exercitate numai dacă părțile s-au făcut cunoscute în termenul menționat anterior.

(b) *Audierile*

Toate părțile interesate pot, de asemenea, să solicite audierea de către Comisie în același termen de 40 de zile.

7. Observațiile scrise, răspunsurile la chestionar și corespondența

Toate observațiile și cererile părților interesate trebuie prezentate în scris (altfel decât în format electronic, în lipsa unor dispoziții contrare) și trebuie să menționeze numele, adresa, adresa de e-mail și numerele de telefon și de fax ale părții interesate. Toate observațiile prezentate în scris, inclusiv informațiile solicitate în prezentul aviz, răspunsurile la chestionar și corespondența furnizate de părțile interesate cu titlu confidențial poartă mențiunea „Acces limitat”⁽¹⁾ și, în conformitate cu articolul 19

⁽¹⁾ Această înseamnă că documentul este destinat exclusiv utilizării interne. Documentul este protejat în temeiul articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, 31.5.2001, p. 43). Este un document confidențial, în temeiul articolului 19 din regulamentul de bază și în temeiul articolului 6 din Acordul OMC privind punerea în aplicare a articolului VI din GATT 1994 (Acordul antidumping).

alineatul (2) din regulamentul de bază, trebuie să fie însoțite de o versiune neconfidențială purtând mențiunea „Versiune destinată consultării de către părțile interesate”.

Adresa Comisiei pentru corespondență este următoarea:

European Commission
Directorate General for Trade
Directorate H
Office: N-105 4/92
B-1049 Brussels
Fax (32 -2) 295 65 05

8. Lipsa cooperării

În cazul în care o parte interesată nu permite accesul la informațiile necesare, nu le furnizează în termenele prevăzute sau obstrucționează în mod semnificativ ancheta, se pot stabili, pe baza datelor disponibile, concluzii pozitive sau negative, în conformitate cu articolul 18 din regulamentul de bază.

În cazul în care se constată că o parte interesată a furnizat informații false sau înșelătoare, informațiile nu sunt luate în considerare și se pot utiliza datele disponibile, în conformitate cu articolul 18 din regulamentul de bază. În cazul în care o parte interesată nu cooperează sau cooperează doar parțial și se utilizează datele disponibile, este posibil ca situația care rezultă să fie mai puțin favorabilă acelei părți decât în cazul în care aceasta ar fi cooperat.

9. Calendarul anchetei

În conformitate cu articolul 11 alineatul (5) din regulamentul de bază, ancheta se încheie în termen de 15 luni de la data publicării prezentului aviz în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

10. Prelucrarea datelor cu caracter personal

Se menționează faptul că toate datele cu caracter personal colectate pe parcursul prezentei anchete vor fi utilizate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date.⁽²⁾

⁽²⁾ JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

11. Consilierul-audiator

De asemenea, se menționează faptul că, în cazul în care părțile interesate consideră că întâmpină dificultăți în exercitarea dreptului lor la apărare, acestea pot solicita intervenția consilierului-audiator din cadrul DG Comerț. Acesta acționează în calitate de intermediar între părțile interesate și serviciile Comisiei, oferind, acolo unde este necesar, mediere privind aspectele de procedură care aduc atingere apărării intereselor părților respective în cadrul prezentei proceduri, în special cu privire la aspecte legate de accesul la dosar, confidențialitate, prelungirea termenelor și examinarea opiniilor exprimate în scris și/sau oral. Pentru mai multe informații și detalii de contact, părțile interesate sunt rugate să consulte paginile de internet de pe site-ul DG Comerț dedicate consilierului-audiator (<http://ec.europa.eu/trade>).

Prețul abonamentului în 2009
(fără TVA, inclusiv cheltuieli de transport pentru expediere simplă)

Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	1 000 EUR pe an (*)
Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	100 EUR pe lună (*)
Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, versiunea tipărită + CD-ROM, ediție anuală (cumulat)	22 de limbi oficiale ale UE	1 200 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria L, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	700 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria L, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	70 EUR pe lună
Jurnalul Oficial al UE, seria C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	400 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	40 EUR pe lună
Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, CD-ROM, ediție lunară (cumulat)	22 de limbi oficiale ale UE	500 EUR pe an
Supliment la Jurnalul Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice), CD-ROM, ediție bisăptămânală	Multilingv: 23 de limbi oficiale ale UE	360 EUR pe an (= 30 EUR pe lună)
Jurnalul Oficial al UE, seria C – Anunțuri de concurs	Limbă (limbi) în funcție de concurs	50 EUR pe an

(*) Preț cu amănuntul:

- până la 32 de pagini: 6 EUR
- de la 33 la 64 de pagini: 12 EUR
- peste 64 de pagini: preț fixat după caz

Abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, care apare în limbile oficiale ale Uniunii Europene, este disponibil în 22 de versiuni lingvistice. Cuprinde seriile L (Legislație) și C (Comunicări și informări).

Pentru fiecare versiune lingvistică se încheie un abonament separat.

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 920/2005 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial L 156 din 18 iunie 2005, care prevede că, temporar, instituțiile Uniunii Europene nu au obligația de a redacta toate actele în irlandeză și nici de a le publica în această limbă, Jurnalele Oficiale publicate în limba irlandeză se comercializează separat.

Abonamentul la Suplimentul Jurnalului Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice) cuprinde toate cele 23 de versiuni lingvistice oficiale într-un singur CD-ROM multilingv.

La cerere, abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* conferă dreptul de a primi diverse anexe ale Jurnalului Oficial. Abonaților li se semnalează apariția anexelor printr-un „Anunț pentru cititori” inclus în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Distribuire și abonamente

Publicațiile destinate vânzării, editate de Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, pot fi procurate prin agențiile noastre de vânzări.

Lista agențiilor de vânzări este disponibilă la adresa:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) oferă un acces direct și gratuit la dreptul Uniunii Europene. Acest site permite consultarea *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, inclusiv a tratatelor, a legislației, a jurisprudenței și a actelor pregătitoare ale legislației.

Pentru mai multe informații despre Uniunea Europeană, consultați: <http://europa.eu>